

DOMOLJUB

Ishaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 44.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1912.

Leto XXV.

Nauk političnim otrokom!

Na Dunaju so našli 1910. leta 98.461 Čehov. Če pomislimo, da so zlasti posli in sploh delavski ljudje češkega rodu in da so Nemci z vso silo pritisnili nanje ob štetju, nam je pač jasno, da jih je v resnici mnogo, mnogo več; najmanj 400.000. Javne šole nimajo nobene. Vzdržuje pa društvo Komenskega več zasebnih šol s prostovoljnimi doneski in darovi. Vlada nobeni taki šoli ne dá pravice javnosti in zato morajo otroci pred posebno komisijo koncem leta delati izpite. Pomnimo torej: Ljudske šole, ki jih Čehi sami vzdržujejo, in ki morajo v njih otroci delati posebne preizkušnje, so Komenskega šole na Dunaju.

Taka šola je tudi v tretjem okraju. Mestni magistrat se je za letos uprl temu, da bi se ta šola otvorila. Bilo je vse pripravljeno: krasna stavba z vso potrebno notranjo opremo, z bogato zalogo raznih učil, izprašani učitelji in učiteljice in otroci, katere so starši tega okraja trumoma hodili zapisovat. Ker češke rodbine doma z otroci govore le češko, seveda otroci nemškega niti ne znajo in se ravno na temelju svojega materinega jezika nauče nemščine v šoli. Zato je bilo otrok za to šolo vse polno. Magistratni stavbni urad je pa našel, da so šolske sobe za pet centimetrov prenizke in ne dovoli, da bi se poduk pričel.

To se godi na Dunaju. Starši svojih otrok ne morejo zdaj zapisati v nobeno drugo šolo, ker so že vse polne, češka, ki je pripravljena, je pa zabita s plankami in zastražena s policijo. Cele gruce mater in otrok postava pred njo; do pretepa ne manjka mnogo, šola pa ostane zaprta. Veliko odposlanstvo čeških staršev je prišlo v državno zbornico dne 22. oktobra

zaklinjat češke poslance, naj se potegnejo za pravice ubogih otrok. Dne 23. oktobra so vložili češki poslanci ostro pismeno zahtevo na vlado, naj poseže vmes. Medtem ko se je ta zahteva brala, so z galerije češke matere metale v zbornico listke, ki se je na njih brala mila prošnja, naj se poslanci postavijo za to važno reč in naj poskrbe, da bodo mogli češki starši s svojimi sredstvi skrbeti za vzgojo svojih otrok. Šola je pa vendarle zaprta.

Čeških poslancev je 106 s socialnimi demokrati vred. Socialni demokrati češke narodnosti so se namreč zlasti zato ločili od nemških, ker nemški ne priznavajo Čehom pravice do čeških šol na Dunaju, marveč zahtevajo, naj bi se Čehi v glavnem državnem mestu, kjer bi morali biti vsi narodi kakor doma, iznarodili in ponemčili. Naj tu pribijemo, da so slovenski socialni demokrati še vedno privesek nemških rdečih bratcev, in da vsled tega tudi oni izdajalsko podpirajo nemško nasilje povsod, kjer imajo Nemci toliko moči, da to nasilje lahko izvršujejo. Češki socialni demokrati pa, kakor smo že rekli, z drugimi Čehi vred branijo češke pravice tudi na Dunaju. Sto šest poslancev že nekaj pomeni; skoraj štirikrat toliko jih je, kolikor jih šteje naš hrvaško-slovenski klub. Pa vendar nasproti nemški krivičnosti ne morejo niti toliko doseči, da bi Čehi za svoj denar mogli imeti svoje šole na Dunaju.

Še več: v vladi sta dva češka ministra. In kakor se zdaj plečejo reči, ko so naši poslanci vladi nasprotni, je vlada nemogoča brez Čehov. Ko bi ne bila stvar tako žalostna, bi mogli sedaj marsikaj obračunati z njimi. V novi zbornici so se pod vodstvom dr. Kramarja ločili od nas in oznanjali, da hočejo odslej delati samo češko politiko, češ da z nami vred niso ničesar dosegli. Zdaj je minulo dobro leto dni, pa imajo češko šolo na Dunaju zaprto in

pravosodni minister Hohenburger pri sodiščih na Češkem jemlje pravice češkemu jeziku. Verno in udano so služili vladi celo leto; glasovali so za vse, kar je hotela. In vendar ne morejo ničesar doseči.

Zdaj pa nauk: Tudi pri nas, zlasti pri liberalcih se sliši včasih: To in to se mora zgoditi. Poslanci morajo to doseči. Zdaj gre taka zahteva za kako uradniško imenovanje, zdaj za kako šolsko zadevo, zdaj za kaj drugega. Če se to ne doseže, kar se želi, pa zatrjujejo liberalci, da so poslanci zanič. Podrobimo jim pod nos slučaj s češko šolo na Dunaju in povejmo jim, da je taka politika, ki ne vpoštevata razmer, neumna, otročja. Z roko se da potipati traparija takih kričačev. Ni ga poslanca, ki ne bi s celim srcem želel, da bi se razmere na Koroskem in Štajerskem, pa tudi na Kranjskem glede na nemško preplavo med uradništvom, ne izpremenile. Store vse, kar morejo. Liberalni poslanec Ravnihar je ves čas s Čehi vred v vladni stranki; za vse glasuje, kar hoče vlada, pa naj bi on kaj zabranil. Liberalci seveda tega ne vidijo; njihovi možgani so zmedeni, resnici so dali že zdavnaj slovo; laž in sleparstvo je njihovo orožje. Naše ljudstvo jih pozna; zato pa ne gre z njimi. Samo Ljubljančan je po večini še tako slep, da pleše njihovo polko sam v svojo škodo.

Naši poslanci pa s treznim, enotnim in odločnim delom pripravljajo boljše čase. Pridobili so si veljavo; to je že mnogo. Boje se jih pri vladi in med Nemci; to je še dokaj več. Iz tega se pa mora razviti čas, ko bodo Nemci morali popustiti in tudi v naši domovini izprevideti, da jim njihovo surovo nasilje samim škoduje.

Vojna na Balkanu.

Zmage krščanskega orožja. Bolgari dosegli velike uspehe.

Vesela poročila.

Komaj so mladi in čvrsti balkanski narodi zagrabili za orožje in prijeli od vseh strani trohljivo Turčijo, že grozi tej državi, nekdanj strah kristjanov, da se sesuje vsa njena slava v nič. Mala Črna gora podi Turka, Srbi jih uničujejo, Grki zmagujejo, najhuje pa jih pritiskajo Bolgari s svojo izvrstno izvežbano armado. Turki so se, kakor je videti, preveč zanašali na posredovanje velevlasti in se za krvavi boj premalo pripravili. — Zmage, ki jih praznujejo naši krščanski bratje na Balkanu, so sicer šele začetek, krvavi boj se bo v svoji pravi grozoti šele sedaj vršil, vendar pa so dale te zmage navdušenja krščanskim bojevnikom in upanja vsem, da se poniža zopet enkrat polmesec pred križem.

Prodiranje Bolgarov. Nova razvrstitev vojske. Turki v zadregi.

Bolgari so prodirali v Turčijo na vzhodnem bojišču v štirih oddelkih. Najbolj na zahodu je vdrla v Turčijo vojska po dolini reke Arde; ta reka se izliva v Marico pri Odrinu. Druga kolona je udarila na Turka ob reki Marici, tretja pa ob reki Tundža, ki se tudi pri Odrinu izliva v Marico. Vse te tri armade so se imele približati druga drugi pri Odrinu. Četrta bolgarska vojska pa je prekoračila veliko bolj proti vzhodu turško mejo in je udarila proti turški trdnjavi Kirk Kilisse. — Seveda so vsi ti štirje oddelki v tesni zvezi med seboj in delajo po enem velikem skupnem načrtu.

Vse je mislilo, da bodo Bolgari postavili v srednjo kolono ob Marici največ vojaštva, kajti ta kolona ima zavzeti največjo turško trdnjavo Odrin. Toda vrhovni poveljnik bolgarske vojne, Savov, je v zadnjem trenutku odločil drugače. Poslal je na vzhod v smeri proti Kirk Kilisse največjo moč, kakih 7 divizij, pustil pa je ob Marici kakih dve diviziji in pol.

Turki so bili v neprijetnem položaju, da niso vedeli, kako bodo prodirali Bolgari in so pričakovali, da navale v prvi vrsti na Odrin. Premalo so pazili na svojo vzhodno armado in morali so v zadnjem trenutku, ko so spoznali položaj, premikati svoje čete. — Turkom poveljuje Abdulah paša.

Velikanska bitka. Obseg bojišča. Generalni štab.

Ko so tako Bolgari udarili na turško ozemlje v štirih kolonah, začel se je krvavi ples. Trčili sta skupaj armadi, ki vsaka šteje čez dvesto tisoč mož. Oboroženi sta obe armadi z modernim orožjem in izvežbani na najnovejšo načine. Pozna pa se, da so Bolgari bolj pripravljeni za boj in tudi bolj navdušeni in hrabri kakor Turki.

Nekaj posebnega je bilo bojišče, ki se je raztezalo 60 km daleč. (60 km je na primer od Ljubljane do Javornika, do Mirne peči ali do Rimskih toplic.) Iz tega pa se vidi tudi, kako natanko mora biti vse ure-

jeno v glavnem stanu, kjer visoki častniki in generali, takoimenovani generalni štab, vodijo cel boj. Ti častniki dobivajo po brzojavu, telefonu, potom letalnih strojev, kolesarjev itd. vsako minuto poročila o gibanju čet. Tu ta poročila urejajo, primerjajo in napravijo sliko vsega boja. Nato pa izdajo nova povelja na podlagi teh poročil. **Bolgari zmagujejo na celi črti. Turki se umikajo v Odrin, ki ga Bolgari oblegajo.**

Vse našete bolgarske štiri armade so udarile na Turke z velikansko naglico. Na vseh straneh so potisnili Turke nazaj, seveda v krvavih bojih, ki štejejo na tisoče mrtvih in ranjenih žrtev. Vsak kraj so morali Bolgari posebej osvojiti, pri čemur jim je posebno dobro služilo njihovo topničarstvo.

Tri zahodne kolone, ob reki Ardi, ob Marici in Tundži so se namerile proti Odrinu. Od treh strani so se približale mestu in potisnile Turke za utrdbe. Približali so se Odrinu na nekaj kilometrov bližine. Zavzeli so tudi že nekaj utrdb. Nekateri poznavalci razmer trdijo, da pade Odrin kmalu.

S tem je za Turke prva in najvažnejša zmagava čisto izgubljena. Potisnjeni so iz svojih utrjenih postojank in bodo dobili težko novo za bitko tako ugodno mesto.

Bolgarski načrti po zmagi.

Ne more se sicer še natanko presoditi, kako bodo sedaj Bolgari Turke preganjali, vendar se splošno sodi, da bodo napeli vse sile za to, da pridejo do glavnega turškega mesta Carigrada ali da vsaj odrežejo Turke od njihovega glavnega mesta. V ta namen naj bi ena armada marširala proti jugu, drugi del pa bi oblegal Turke v Odrinu.

Odrin. Njegov pomen. Utrdbe. Bolgarske priprave.

Odrin (turško ime je Edirne, tuje pa Adrianopol) je mesto, ki bo igralo in že igra veliko vlogo v tej vojni. Odrin leži ob reki Marici tam, kjer se stekata vanjo reki Tundža in Arda. Čez Odrin vodi železnica iz Sofije v Carigrad in je ena najvažnejših postojank na poti do glavnega turškega mesta. Velikega pomena je bil že v starih časih. Nešteto velikih bitk se je že bilo pod njegovim ozidjem. Ena najvažnejših je bila

Položaj v Kirk Kilisse.

Vzhodni del armade. Trdnjavo Kirk Kilisse Bolgari osvoje. Turki beže. Prva bitka za Turke izgubljena.

Še huje boje kakor pri Odrinu, je imela prestati bolgarska armada na vzhodu pri Kirk Kilisse. 22. t. m. so se začeli boji in trajali neprenehoma dva dni in pol. Bolgari so s svojo hitrostjo dosegli velikanske uspehe. Generalu Dimitrijevemu je bilo ukazano, naj vzame Kirk Kilisse v desetih dneh, a bolgarska armada je izvršila to v sedmih. Tako z navdušenjem in s tako hrabrostjo so se Bolgari borili. Bolgari so bili šestokrat pred Kirk Kilisse vrženi nazaj, a vselej so se zopet vrgli nad sovražnike in jih končno pregnali iz vseh utrdb. Mesto je padlo Bolgarom v roke 24. t. m. Osvojili so si ga v pouličnem boju, kjer se je bojeval mož z možem.

Kolikor se more dosedaj spoznati iz poročil, se je posadka trdnjave udala Bolgarom, ostala turška armada pa se je v velikem neredu umikala pred bolgarsko silo. Bolgari so tudi na begu prizadejali Turkom mnoge izgube. Med vjetniki, ki jih je več tisoč — natančno število pa se še ne vé — je menda tudi neki turški princ in dva paša.

leta 323. po Kristusu, ko je prvi krščanski cesar Konstantin premagal pogansko armado Licinijevo. Odrin je prišel v turške roke leta 1361. in cesar Murat I. si ga je izbral leta 1366. za svoje glavno mesto, kar je ostal skozi sto let. — Sedaj šteje Odrin ali Adrianopol 81.000 prebivalcev, od katerih je tretjina Bolgarov. — Za nas Slovane je Odrin zanimiv tudi zato, ker delujejo v njegovi okolici katoliški misijonarji, podpirani od slovenske bratovščine »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«. — Mesto je menda od daleč silno lepo, posebno pa ga krasi velika Selimova mošeja.

Odrin obdaja 27 utrdb. Deloma so že zastarele, je pa precej tudi novih, ki jih je dal narediti že sedanji turški poveljnik. Bolgari so morali zato za napad na to trdnjavo pripraviti mnogo oblegovalnih topov. Imajo sedaj pred mestom 36 takoimenovanih havbic, to je topov, ki so pripravljene nalašč za obstreljevanje utrdb. Ti topovi neso 40 kg težke krogle osem do devet kilometrov daleč. Poleg tega imajo pa še nešteto drugih topov, med njimi takoimenovane »težke topove«, pri katerih meri odprtina 21 cm in zadevajo zelo na daleč.

Podrobnosti iz zmage pri Odrinu in Kirk Kilisse.

Veseli v Sofiji. Minister naznanil ljudstvu zmagu.

Bolgari so o svojem prodiranju in svojih uspehih navadno zelo molčali, o zmagi pri Kirk Kilisse pa so obvestili svet z velikim ponosom. V Sofiji je 24. t. m. stopil k oknu svoje palače vojni minister Nikiforov in zaklical množici: »Kirk Kilisse je padlo, sovražnik je popolnoma poražen in je v neredu zbežal.« Množice, ki je poslušala ministra, polastilo se je neizmerno navdušenje. Ljudje so se od radosti objemali. Uvrstili so se v izprevod in šli z zastavami po mestu. Pred poslaništvu Grške, Srbije, Rusije in Anglije so prinejali navdušene ovacije. Po celem mestu so razvili zastave in vsi zvonovi po vseh cerkvah so zapeli Bogu zahvalo. Naslednji dan se je vršila velika zahvalna maša.

Vztrajnost bolgarskih junakov. Čez 28 ur v neprestanem boju.

Pri hitrem prodiranju so bolgarski vojaki veliko trpeli. Posebno ko so se začeli boji. Oni, ki so napadli Kirk Kilisse, mnogi niso zaužili skozi tri dni drugega kakor vodo in suhor (ali cvibak, to je neke vrste posušen vojaški kruh iz boljše moke), in to ne le navadni vojaki, ampak tudi častniki. Toda ravno ta vztrajnost jim je prinesla zmagu. V boju so bili, kakor poročajo, 28 ur skupaj, ko je prišlo do odločilnega napada na utrdbe, a vendar so navali na Turka z nepremagljivo silo.

Strahote bitke. Izgube. Vjetniki.

Vsa poročila soglašajo v tem, da so se Bolgari kakor tudi Turki jako hrabro borili. Zato je bil boj pravo klanje. Izgube na obeh straneh so ogromne. Neki vjeti turški stotnik je rekel, da je njegove kompanije ostalo samo 15 mož. Vseh turških izgub pri Kirk Kilisse je menda 16.000 mož. Natančno število ni znano. Tudi število vjetnikov ni gotovo. Poročila pravijo, da so Bolgari v Kirk Kilisse vjeli 1800 Turkov, drugod se ne ve koliko. Vedno prihajajo v Bolgarijo vlaki z vjetniki. Z vjetniki Bolgari lepo ravnaajo, tako da se Turki, ki so mislili, da jih bodo razjarjeni Bolgari poklali, ne morejo načuditi. — Bolgarske izgube, ki so tudi velikanske, še niso znane.

Eden prvih spopadov. Boj konjenice.

Eden prvih večjih spopadov med Turki in Bolgari je bil pri Mustafa-paši ob reki Marici 18. t. m. Zadel sta dva turška in dva bolgarska kavalerijska (konjeniška) polka drug na drugega. Bolgari so pomandrali vse, kar jim je prišlo nasproti; imeli pa so tudi sami velike izgube. — Boj je opazoval tudi bolgarski car Ferdinand, ki so mu prišle solze v oči, ko je videl pasti prve Bolgare.

Bolgari v turški armadi. Boj pri Tamrašu.

Znano je, da se bojuje na turški strani mnogo kristjanov proti zveznim balkanskim državam: do 30 odstotkov jih je v turški armadi. Turki so jih prisilili, da se bore na njih strani. To pa jim je bilo že

parkrat v pogubo. Bolgarski kristjani, ki so v turški vojski, so kar prestopili na bolgarsko stran.

Še bolj zanimiv pa je dogodek iz boja pri Tamrašu. V Turčiji živi neki bolgarski rod — kakih 130.000 jih je — ki se je pred davnim časom pomohamedanil. Ti Pomaki, kakor jih imenujejo, so izvrstni vojaki, a zavedajo se, da so Bolgari. To so pokazali pri Tamrašu. Tu so sami napadli Turke od zadaj in se združili z bolgarsko armado.

Obstreljevanje Varne in Kavarne.

Zelo so se nekateri bali turškega brodivja, ki bi moglo izkrcati za hrbtom Bolgarov turško vojaštvo. Turki so res te dni začeli streljati na bolgarsko obmorsko trdnjavo Varno in pa na mesto Kavarno. Njihov uspeh je bil le ta, da so razbili nekaj poslopij, izkrcali pa niso nobenega moža.

Srbi tudi zmagujejo.

Napredovanje srbske armade. Boji pri Kumanovu. Srbi vzeli Skoplje.

Kakor Bolgari, napredujejo tudi Srbi. Njihova glavna armada, ki prodira ob reki

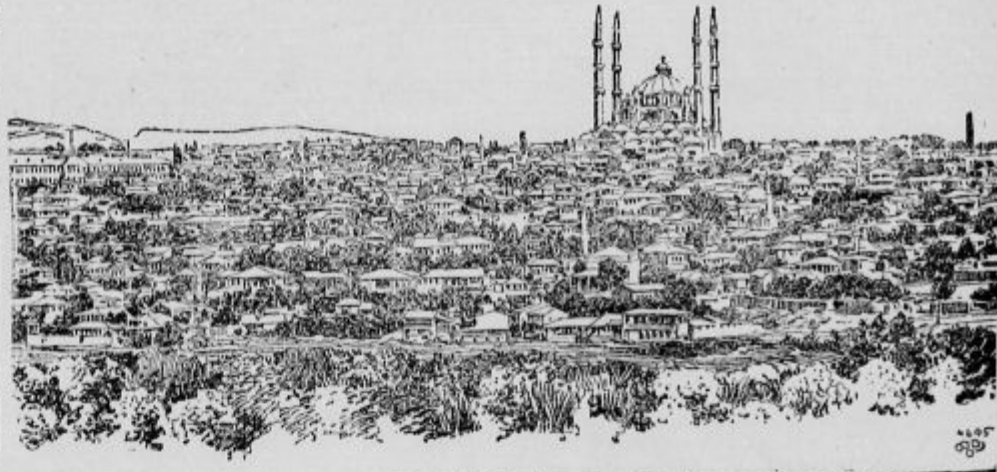
prodira ta armada med vednimi boji z veliko naglico proti Skoplju, da se združi z glavno armado, ki je že zasedla Skoplje. — Srbske izgube v teh bojih so velike, a natančno niso znane.

Tretja armada. Bolgari in Srbi. Združitev armad.

Tretja srbska armada pod poveljstvom Štefanoviča, je združena z Bolgari in prodira iz Küstendila proti Skoplju. Osvojila je v hudih bojih Egri-Palanko in Stražin. Sedaj je že v bližini Skoplja. Nekatera poročila trdijo, da sta se prva in tretja armada že združili. Tako bodo pri Skoplju združene tri armade, ki bodo lahko z uspehom preganjale Turka.

Srbi v Novem Pazarju. Boji četrte armade.

Tudi v novopazarskem Sandžaku so dosegli Srbi lepe uspehe. Pod generalom Živkovičem so osvojili po trdem boju Novi Pazar. Izgube Turkov v teh bojih računajo nekateri na 20.000 mož in najbrž srbske ne bodo manjše. Uradno pa ne izdajo nobenega poročila o izgubah. Proti Srbom se bore v velikem številu tudi mohamedanski Albanci.

Odrin (Adrianopol).

Moravi proti Kumanovu in Skoplju, je dosegla nepričakovane uspehe. V neprestanih, sila krvavih bojih so se priborili Srbi do Kumanova. Tu se jim je postavila prvič nasproti velika turška sila. Toda turška armada pod Zeki-pašom je bila vržena nazaj z velikanskimi izgubami. Vse izgube niso še za gotovo znane. Poroča se pa, da je padlo 8000 Turkov. Srbi so izgubili 2000 ranjenecv in 900 mrtvih. Turkom so Srbi vzeli tudi 56 topov in mnogo drugega orožja in streliva.

Turki so se umaknili v velikem neredu. Srbi so jih zasledovali do Skoplja, ki je eno največjih mest v Stari Srbiji. Tudi to mesto so Turki zapustili in prepustili Srbom: — Večja bitka se pričakuje zopet na Ovčjem polju, jugovzhodno od Skoplja.

Druge srbska armada tudi zmaguje Turke.

Druge srbska armada, ki stoji zahodno od prve, je prodrla na Kosovo polje. Tu je osvojila Prištino. — Priština je mesto s kakimi 17.000 prebivalci in je znamenito iz srbske stare zgodovine. Tu je bila prestolnica nekdanjih srbskih carjev. Od Prištine

Junaški Srbi. Boj z Arnavti. Mlade žrtve.

V Belgrad vozijo dan za dnem ranjenecv, posebno od Novega Pazarja. A še sedaj, ko so ranjeni, kažejo svoje junaštvo. Mnogi imajo zdrobljeno roko, a drže še puško in je ne dajo za nobeno ceno iz rok. Sploh svojega orožja ne puste na bojišču, ampak vzamejo s seboj; tako so navdušeni za osvobodilni boj. O boju z Albanci pripoveduje neki ranjenec: Arnavti (drugo ime za Albance) naskakujejo, kakor bi rastle iz zemlje. Sprejemali smo jih s puškami in bajoneti. Celu z zobmi smo se trgali. Ko pa je prišlo naše topništvo, so bili izgubljeni.

Med prvimi, ki so pohiteli v boj, so bili mladi dijaki, sinovi najboljših belgrajskih rodbin. Mladi, polni navdušenja so zapustili dom in svoje starše, da se žrtvujejo za domovino in od premnogih je žrtev že sprejeta. Med prvimi ranjenci sta Milan Popović, sin belgrajskega advokata, in Aleksander Živanović, sin državnega svetnika. Neka četa njunih tovarišev je bila cela uničena.

Črnogorski boji in uspehi.

Boji za Taraboš. Skader se uda.

Žrtve, ki so jih hrabri Črnogorci prinesli za osvojitve Taraboša, so poplačane. Uda se Skader, bližnji cilj črnogorske armade. O bojih za Taraboš in Skader poročajo: Črnogorci so osvojitev Taraboša poizkusili z napadom artiljerije (topništva). Iz svojih postojank so otvorili strašen topniški boj, ki se je nadaljeval več dni. Črnogorci so menda jako dobro streljali. A tudi Turki so se borili izvrstno. Njihovo topništvo in brambo utrdbo so baje vodili nemški častniki in inženirji. Iz višin, ki so si jih osvojili, začeli so Črnogorci nazadnje obstreljevati z velikim uspehom Taraboš sam in ga zavzeli. Ko boste čitali te vrste, se je mesto Skader gotovo že udalo.

Vukotičeva armada. Krvavi boji za Plave.

Severna črnogorska armada, ki je zavzela Berane, uspešno prodira dalje. Levo krilo je prodrlo na Belo polje in goni

na ravnini Aliakmon so menda porazili Turke.

Turške grozovitosti.

Zločini nad kristjani.

Da se uvidi, kako prav so imele krščanske države, da so Turčiji napovedale vojno, naj navedemo te-le številke iz poročila balkanskih držav velevlastem: Od leta 1906. je bilo v Makedoniji na Bolgarih izvršenih 4300 zločinov: umorov, tatvin, nasilstev, posilstev, oskrunjenj svetih reči, požigov; enakih zločinov na Srbih v Stari Srbiji 2092. Vsega skupaj čez šest tisoč zločinov v šestih letih. Krivce so turške oblasti našle v devetih slučajih, kaznovale pa samo dvakrat in še to z malimi kaznimi.

Zgodba četaša.

V Sofiji, glavnem bolgarskem mestu, vadijo makedonske čete v modernem orožju. Z enim izmed teh se je vršil ta-le razgovor: »Odkod si?« — »Iz Bitolja. Blizu tam je stala naša hiša. Nekoč je pridrl

Poročila. Časnikarji.

V velike zadrege spravljajo sedanji boji časnikarje. Bolgari in Srbi, pa tudi Črnogorci ne puste časnikarjem, da bi poročali, kar bi hoteli. Vsi se namreč boje, da ne bi bilo s tem izdano, kako se gibljejo njihove čete. Pa ne samo tuji, tudi domači listi ne dobé drugih poročil, kakor tista, ki gredo skozi roke vojaške uprave. Zato se često tudi pozno izve o bojih in še bolj o številu ranjencev in mrtvih.

Oskrba ranjencev.

Slovenski zdravniki. Rdeči križ.

V Belgrad med Srbe in v Črno goro je pohitelo že več slovenskih zdravnikov. Ravno tako so tudi od drugih narodov šli mnogi na pomoč ranjencem. S tem bo vsaj malo pomagano pomanjkanju zdravnikov, kajti dosti ranjencev bi moralo umreti radi te pomanjkljivosti. — Tudi društvo Rdeči križ, zlasti avstrijski, je odposlal mnogo zdravnikov z vsemi potrebščinami na bojišče.

Požrtvovalnost srbskega ženstva.

V Belgradu se je priglasilo že 1000 prostovoljnih bolniških postrežnic. V bolniških tečajih, kjer jih uče postrežbe bolnikov, vidiš gospo iz najvišjih krogov poleg priproste služkinje. Ganljivo je rodoljubje delavskih žena, ki si pritrčajo od ust, da darujejo ranjencem. Tobačne delavke so bile na primer, ki so obdarile prve ranjence, ki so jih pripeljali 22. t. m. v Belgrad.

Skadersko jezero.

K bojem okolu Skadra (Skutari).

Turke proti Plevlju, ki leži že blizu avstrijske meje. Glavni, srednji del armade napreduje proti Rožaju in hoče proti mestu Peč. Desno krilo pa je osvojilo albanski mesti Plave in Gusinje. Boji za Plave in Gusinje so bili silno krvavi. Prvič je teren okrog teh utrdb tak, da se jih ne da osvojiti brez velikih izgub, drugič pa so se Turki in Albanci borili nad vse hrabro. Pomagale so jim tudi ženske. Črnogorci imajo več sto mrtvih in ranjenih. Na obeh straneh je bilo ubitih kakih 1200 ljudi.

Grški Boji.

Tudi Grki se uspešno bore.

Novic iz Grške se ne dá nadzorovati, v koliko so resnične, a kolikor se do sedaj vé, so tudi Grki uspešno nastopili proti Turkom. Vrhovni poveljnik grški je prestolonaslednik Konstantin, in ta poroča, da so Grki pri Sarantaporosu premagali in zapodili v beg 22 turških batalionov. Tudi

Turek in pomoril očeta, mater, brate in sestre, ušel sem samo jaz.« — »Kaj si sedaj?« — »Četaš. Po onem dogodku sem šel v gore, star 14 let, in od takrat sem maščeval svoje, kjer sem mogel.« — Taki junaki bodo sedaj grozno povrnili Turku njegova grozodejstva.

Turki moré tudi sedaj kristjane.

Neka brzovjaka iz Belgrada poroča, da so Turki v Nevrokopu poročili 700 kristjanov, večinoma otrok in arceve.

Druge vesti.

Malisori.

Malisori, katoliški albanski rod, je v teh bojih na strani Črnogorcev. Cel rod šteje kakih 110.000 ljudi in je sila bojevit. Prebiva večinoma v gorah. — Sedaj so prestopili čisto v črnogorsko armado. Kakim petim tisočem so dali črnogorske čepice kot viden znak, da spadajo k črnogorski armadi.

Političen pregled

DRŽAVNI ZBOR.

Kravalj. Proračun.

Dne 22. t. m. je bil zopet odprt avstrijski državni zbor. Prišel je k seji zopet ministrski predsednik grof Stürgkh, ki je bil doslej bolan. Predstavil je nova ministra, poljedelskega ministra Zenkerja in trgovinskega ministra dr. Schuster-Brunota. Zenkerja živahno pozdravljajo Čehi. Ko pa vstopi v dvorano pravosodni minister Hochenburger, zaženejo češki radikalcji hrup s klici: »Abzug Hochenburger!« — Nemci pa ga nasprotno živahno pozdravljajo. Pravosodnemu ministru so Čehi gorki zaradi odredb pri sodiščih na Češkem.

Finančni minister je predložil proračun za leto 1913. Prvič izkazuje nad tri milijarde dohodkov (natanko 3.137.481.539 kron) in nad tri milijarde kron izdatkov (3.137.202.566 K). Prebitok 278.973 K je malenkosten. Povišek v izdatkih poljedelskega ministrstva znaša samo 1.247.121 K, kar je jako malo v primeri z drugimi ministrstvi.

Konec prve seje so bili zopet kravalj. Sprli so se češki in nemški poslanci radi zatvoritve čeških šol na Dunaju. Ker se je vtilkala v prepir tudi galerija, se je morala seja pred časom zaključiti.

Proračunska razprava. Slabo razpoloženje.

Proračunska razprava, ki se je začela, ne kaže pravega življenja. Voditelji velikih strank nočejo še zavzeti stališča nasproti proračunu. V boj pošiljajo manj znane poslance. Vzrok je ta, ker se tako češki, kakor nemški poslanci prepirajo med seboj za vodstvo v stranki. Pri Čehih so si v laseh posebno agrarci in mladočehi. Oboji bi radi vodili češki klub. Dokler se ti prepiri ne poležejo in ne pobotajo, ni misliti na živahnejše delo. — Strašiti so začela tudi poročila, da se misli na parlamentarno ministrstvo. Nekateri poslanci niso zadovoljni, da bi bili samo voditelji strank in klubov, veseli jih tudi ministrski frak. — Od novih ministrov bi Jugoslovani ne mogli pričakovati dobrega.

HRVAŠKE RAZMERE.**Diktatura.**

Vedno bolj se širi vest, da zavlada na Hrvaškem mesto komisarja Cuvaja kak vojaški diktator. Ta naj bi zopet uredil, kar je Cuvaj napravil slabega. Hrvatje so v toliko veseli vojaške diktature, ker bi odšel sedanji tiran in ker so generali navadno jako pravični in nepristranski, a žele si še bolj seveda rednih razmer.

Cuvajev strah. Jugoslovanska združitev.

Sestanek Slovencev in Hrvatov dne 20. oktobra v Ljubljani, kjer se je sklenilo, da postopata Stranka Prava in Slovenska Ljudska Stranka skupno po istem programu, je Cuvaja čisto zmedel. Revež se je tega tako ustrašil, da o tem pomembnem dogodku ni dopustil ničesar pisati v hrvaških časopisih in je kar izjavil, da s takim združenjem ni nič, kakor da je tudi naš gospodar.

Demonstracije.

V hrvaškem zagrebškem gledišču so slavili neko slovesnost. Udeležila se je tudi Cuvajeva žena. Ko se je prikazala v svoji loži, začelo je občinstvo žvižgati in komisarjeva žena se je morala skriti. Cuvaj sam se seve ne upa še toliko prikazati.

RUSIJA.**Napad na prestolonaslednika?**

Celo Rusijo so vznemirile vesti, da se je poizkušal napad na ruskega prestolonaslednika. Pravijo, da ga je z bodalcem ranil neki v služabnika preoblečeni anarhist. Carica je menda vsled strahu zbolela.

LISTEK**Salomonovi rudniki.**

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Izpustil je tolo in zagrabil bojno sekuro, ki je bila pritrjena k Tvalini pesti z jermenom iz bivolove kože; in še vedno sta se valila semintja kakor divje mačke in težko soplja. Naenkrat se je jermen pretrgal, Sergij se je opro-

stil z velikanskim naporom objema in Tvalino orožje mu je ostalo v rokah. Še eno sekundo in zopet je bil na nogah; rdeča kri mu je tekla iz rane na obrazu; tudi Tvala je bil že pokonci. Potegnil je svojo težko tolo izza pasu in sunil Sergija naravnost v prsa. Udarac je bil silen, vendar oni, ki je naredil verižni oklep, je razumel svojo umetnost, kajti jeklo ga ni prodrlo. Zopet je udaril Tvala z divjim krikom in težki nož je odletel in Sergij se je opotekel nazaj. Še enkrat je planil Tvala nadenj, in ko je prihajal, je zbral Sergij svojo moč, zavihtel težko sekuro okoli glave in udaril z vso silo. Razburjeni klici so se čuli iz tisočih grl in glejte! videlo se je, kako je Tvalina glava skočila z ramen, padla po tleh in se po zemlji zvalila proti Ignosiju ter se ustavila ravno pred njegovimi nogami. Za sekundo časa je truplo stalo pokonci, kri je v curkih brizgala iz prerezanih žil, nato pa je padlo z zamolkom na treskom na zemljo, zlata ovratnica se zakotala po tleh, Sergija pa je obvalila dala slabost in zgrudil se je na tla.

V trenutku so ga dvignili in postrežljive roke so mu škropile vodo v obraz. In v naslednji sekundi so se odprle njegove velike oči.

Ni bil mrtev.

Nato sem stopil, ravno ko je solnce zatonilo, kjer je ležala Tvalina glava v prahu, odvezal dijamant raz njegovo čelo in ga podal Ignosiju.

»Vzemi ga,« sem rekel, »postavni kralj Kukuancev!« Ignosi je privezal dijamant na svoje čelo, stopil naprej, položil nogo na široka prsa svojega brezglavega nasprotnika in zapel zmagovalno pesem, ki je bila tako lepa in vendar popolnoma divjaška, da mi je žal, da ne morem podati jasne slike o njej.

»Sedaj je napočil srečni čas, čas plena! Zima je minula, nastopilo je poletje,« tako nekako se je glasila proti koncu njegova pesem.

»Sedaj naj zlo zakrije svoj obraz in blagostanje naj cvete v deželi kakor lilija.«

»Veseli se, raduj se, moje ljudstvo! Cela dežela naj se veseli, ker je tiranstvo poteptano in ker sem jaz kralj!«

Prenehal je in iz nastopajočega mraka je donel globoki odgovor:

»Ti si kralj!«

Tako se je uresničilo moje poglavje odposlancu in predno je poteklo 48 ur, je ležalo brezglavo Tvalino truplo mrzlo in trdo pred Tvalinimi vrati.

PETNAJSTO POGlavJE.**Kapitan Tomič zbolil.**

Ko je bil boj končan, so Sergija in Tomiča prenesli v Tvalino koč, kjer sem se jima pridružil jaz. Obadva sta bila nad vse izmučena in utrujena vsled naporov in izgube krvi, in tudi moje stanje ni bilo mnogo boljše. Jaz sem zelo močan človek in prenesem več naporov kakor večina drugih ljudi; toda v tej noči sem bil skoro popolnoma na koncu, in stara rana, ki mi jo je bil

zadal lev, me je začela zopet boleti, kakor vedno, kadar sem močno izmučen. Tudi glava me je močno bolela vsled udarca, ki sem ga dobil zjutraj in ki mi je vzela zavest. Lahko rečem, da bolj klavrne in revne trojice, kakor smo bili mi trije onega večera, skoro ni mogoče najti, in naša edina tolažba je bila v tem, ker smo si mislili, da smo lahko srečni, ako se nahajamo tukaj v taboru vsi izmučeni, mesto da bi ležali mrtvi na planjavi, kakor je ležalo na tisoče pogumnih mož, v tej noči, ki so vstali zjutraj zdravi in močni. No, s pomočjo Fulate, ki je postala naša strelnica, posebno kapitanova, odkar smo ji bili rešili življenje, smo odložili verižne oklepe, ki so tega dne gotovo rešili življenje dveh izmed nas in našli smo, da je bilo meso spodaj strašno opraskano in obtolčeno. Fulata nam je prinesla kot zdravilo raztolčenega zelenega listja, ki je prijetno dišalo, in ko smo ga položili na rane, smo se čutili olajšane. Četudi so nas ti udarci boleli, nam vendar niso povzročali tolikih skrbi, kakor Sergijeve in Tomičeve rane. Tomič je imel celo luknjo naravnost skozi meča svoje »lepe bele noge« in je radi tega izgubil mnogo krvi; Sergij pa je imel globoko vrezo nad čeljustjo, ki mu jo je zadal Tvala z bojno sekuro. Na srečo je bil Tomič precej zdravnika, in kakor hitro so prinesli njegovo malo lekarnico, je najprvo izpral rane, zašil Sergijevo in svojo lastno rano, in sicer zelo povoljno. Potem je namazal rane z nekim razkuževalnim mazilom in jih ovil z ostanke žepnega robca.

Med tem časom je Fulata skuhalo močno juho. Povžili smo jo in se nato vrgli na krasne kožuhovinaste odeje, ki so ležale po veliki koči mrtvega kralja. Po zelo čudnem naključju je v oni noči spal Sergij na Tvalini postelji.

Dejal sem spal, toda po delu tega dneva je bilo spanje v resnici težavno. Da povem resnico, zrak je bil poln žalovanja in jokanja po mrtvih in umirajočih. Od vseh strani so prihajali tožeči glasovi žena, ker so njihovi možje, sinovi in bratje padli v boju. Ni čuda, da so se jokale, kajti nad dvajset tisoč mož ali skoro ena tretjina cele kukuanske armade je padla v tem grozovitem boju. Mučno je bilo ležati in poslušati njihovo vpitje po onih, ki se nikdar več ne povrnejo. Proti polnoči je neprestano ječanje žen nekoliko potihnilo, motilo pa je tišino zategnjeno pretresujoče tulenje, ki je prihajalo iz koč tik za nami in sicer, kakor smo pozneje zvedeli, od Gagul, ki je objokavala svojega kralja.

Navsezadnje je tudi ta noč minula in ko je napočil dan, sem čul, da niso moji tovariši nič bolje spali kakor jaz. Tomič je imel prav hudo mrzlico in je kmalu potem začel bloditi in v mojo grozo bljuvati kri, kar je brez dvoma prihajalo od kake notranje poškodbe, ki so mu jo prejšnjega dne prizadejali obupni poskusi kukuanskega vojaka. Sergij pa se je zdel precej dober kljub svoji rani na obrazu, ki je povzročila

da je težko jedel in se ni mogel smejati.

Okoli osme ure nas je obiskal Infadus, ki je bil tudi ves utrujen, tembolj ker je tudi to noč prečul. Vesel je bil, ko je nas zagledal, četudi ga je Tomičevo stanje razžalostilo, in je vsem presrečno stresel roke; vendar sem opazil, da je pozdravil Sergija s posebnim spoštovanjem, kakor bi bil nekoliko več kakor navaden človek; in v resnici

smo pozneje izvedeli, da so po celi kukuanski deželi smatrali Sergija kot nadnaravno bitje. Nobeden človek, so dejali vojaki, se ne bi mogel boriti tako, kakor se je on boril, ter z udarcem sekire pokončal Tvalo, kateri je poleg tega, da je bil kralj, slovel tudi kot najmočnejši človek v kukuanski deželi. In ta udarec je v kukuanski deželi prišel celo v pregovor; vsak nenavaden udarec ali dejanje moči so od-

slej nazivali kot »udarec Inkuba«.

Infadus nam je povedal, da so vsi Tvalini polki podvržli Ignosiju in da se v kratkem podvržejo tudi glavariji po deželi. Tvalina smrt od roke Sergija je naredila konec vsem nadaljnjim mogočim neredom in napadom; kajti Skraga je bil edin njegov sin in nobeden drug tekmeč ni ostal živ.

(Dalje prih.)

RAZGLAD PO DOMOVINI

Opozarjamo na zemljevid, ki ga danes prinašamo v svrhu lažjega razumevanja bojnih dogodkov na Balkanu. Nekaj zgodovinskih in statističnih podatkov naj bo v pojasnilo sedanje vojne. Upamo, da bo vsak čitatelj z lahkoto našel posamezne kraje, kjer se v teh dneh vrše tako pomembni boji, ki bodo odločili usodo balkanskih narodov.

Nova postava o šolskih svetih na Kranjskem je dobila cesarjevo potrjenje kljub temu, da so proti njej vpili in pisali Nemci in liberalci. Izpremene se posebno te-le določbe: V okrajne šolske svete bodo odslej župani in svetovalci vsakega sodnega okraja volili po enega zastopnika. To je važno raditega, ker bodo v teh zastopih naravnost zastopani tisti, ki najbolj vedo, kaka bremena nalaga ljudstvu šolstvo, zlasti šolske stavbe. V deželnem šolskem svetu se pa izpremeni določitev zastopnika učiteljsva. Tega bo odslej imenoval cesar na predlog deželnega odbora. To določilo pa liberalcem ne ugaja, ker bodo zanaprej v tem zastopstvu brez vsega pomena.

Na Skaručini pod Šmarno goro se je pretečeni teden nastanil duhovni svetnik in župnik preč. gospod Mihael Saje, doslej župnik v Štangi.

Odlikovanje. Castno svetinjo za štiridesetletno službovanje je prejela prednica v uršulinskem samostanu v Škofji Loki, M. Ksaverija Murgel.

Slovenka na balkanskem bojišču. Na bolgarsko-turško bojišče se je odpeljala preko Sofije usmiljenka sestra Marija Podlesnik iz znane ljubljanske rodbine Podlesnik.

Informacijskih pol še od več društev nismo prejeli. Ker se nam zelo mudi, prosimo, da nam jih blagovolijo tako o j vrniti vsa društva. Društva, ki pole ne vrnejo, sama javno pokažejo, da nič ne delajo. Potrebujemo jih za društveni koledarček, ki izide koncem novembra. Če bi katero izmed društev po'e morda slučajno ne bilo dobilo, prosimo, da sporoči to tako j tajništvu S. K. S. Z. v Ljubljani.

Smrt vsled žeblja. V Domžalah je dne 21. t. m. ponoči umrl 10 let stari Peter Cotman, ki je pred 14 dnevi stopil na žebelj in si pri tem zastropil kri. Umrl je v velikih bolečinah.

Ogenj. Dne 21. t. m. se je unel in do tal pogorel kozolec H. Grudna v Godoviču nad Logatcem. Posesnik je bil zavarovan. Sumi se, da je zažgala zlobna roka.

Mrtvašnica v deželni bolnici se razširi in tako priredi, da bo imel vsak razred svoj posebni oddelek. Rodbine bodo svojim umrlim na ta način lahko oskrbele dostojnejši pogreb.

V graščini na Golniku nad Kranjem so dne 26. t. m. razprodajali posamne zemljiške parcele. Kupil ni nihče, ker je bilo predražno in premalo veselja do kmetovanj.

Župan poneveril 3000 kron. Ivana Gornika, bivšega župana v Gori pri Kočevju, starega 35 let, so zaprli, ker je poneveril do 3000 kron občinskega denarja. Izvoljen je bil za župana leta 1906. Sej sploh ni skliceval, ker so odborniki, kakor se je izrazil, v njegovih očeh »smrkovci«. Zadnji račun je položil leta 1909. Ko je bil nato zopet za župana izvoljen, je začel popivati in se je zelo zadolžil, denar pa jemal iz občinske blagajne.

Poboj v Škofji Loki. 28letni Janez Pokoren, po domače Medved, je zasadil v nedeljo, 20. t. m. okoli polnoči pred mlekarno lovski nož do ročaja v levo oko 33letnemu oženjenemu Janezu Jesenovec, po domače Retečnik, ko se je vračal iz kavarne domov v Puštal v družbi s Štiglicem, ki je tudi nekoliko ranjen na roki. Pokoren je brez povoda planil na Jesenovec, sam je pa tudi ranjen v trebuh.

Nesreča. 19. t. m. je v Mali Dolini v občini Velika Dolina sunila krava Ane Požgaj tako nesrečno starega Mihaela Črpiča, da je ponoči umrl.

Vlom. Neznani tatovi so vlomili v noči od 19. na 20. oktobra v trgovino Frid. Oličič na Bohinjski Beli. Pri sosedu so vzeli cepin ter ž njim odprli vrata v trgovino, kjer so pobrali ves denar ter pokradli precej drugih stvari, tako da je škoda zelo občutna.

Pogorelo je dne 15. oktobra posesivo p. d. Šuštarja na Ricinju pri Velikovcu na Koroškem. Pogorelo je vse poslopje in zaloge žita in krme. Živino so rešili. Zažgal je majhen otrok.

Za tisoč kron okraden. Dne 22. t. m. na semanji dan je šel Jože Brulc, doma iz Ređerčevasi, iz Kandije proti domu. Na

potu je opazil, da mu je denarnica s 1000 kronami izginila. Denar je bil v bankovcih po 100, 50, 20 in 10 kron.

Iz občine Križe pri Trziču je odšlo dne 26. oktobra v Ameriko več fantov in deklet, še več se jih pa pripravlja na odhod prihodnje pomlad.

Ponesrečil na žagi se je dne 18. oktobra v Soteski na Dolenjskem 16letni Franc Mikec. Iskal je ključ v spodnjem delu žage, pri tem ga je pa prijel jermen za predpasnik in kolo ga je sukalo naokoli, da je z glavo bil ob tla. Bil je na mestu mrtev.

Ubili so v nedeljo, dne 20. oktobra v gostilni v Birčni vasi pri Novem mestu nekega neznanega delavca, ki je popival z drugimi sodelavci in izzival z odprtim nožem. Alojzij Šašek ga je udaril z vago od voza po levem sencu in ubil.

š Nesreča. Dne 21. t. m. so se v Ljutomeru splašili konji g. dekana M. Jurkoviča v hipu, ko je hotel pred župniščem sestiti v kočijo. Kočija se je prevrnila, dekan je k sreči padel tako, da se je le hudo poškodoval. Konji so divje zdirjali naprej do kolodvora s prevrnjeno kočijo, ki se je razbila.

š Umor. Ustreljenega so našli 20. oktobra zjutraj v Oslušovcih pri Ormožu posestniškega sina Franca Roškar iz Gajovec. Morilec, ki je s puško ustrelil nesrečnega mladeniča, se je baje poprej do pijanosti napil ptujskega špirita. Bil je čitatelj in naročnik »Štajerca«.

Krst 20 letnega mladeniča. V nedeljo, dne 20. oktobra so v Cerovem na Ceriškem pred sv. mašo slovesno krstili 20 letnega mladeniča. Ta mladenič je bil pred 12 leti kot sirota pripeljan s Kranjskega, bil pri dobrih ljudeh vzrejen ter zrastle v čvrstelega mladeniča. Ker pa ni bilo mogoče izvedeti za rojstni kraj in tudi ne, če je krščen, je cerkvena oblast sklenila, naj se ga krsti, seveda pogojno. Po končanem sv. opravilu je pristopil tudi k prvemu svetu obhajilu.

Štanga. Romarski shod Sv. Simon in Juda je kot vsako leto, letos dne 2. in 3. septembra bodi torej tem potom naznanjeno vsem častilcem Sv. Simon in Juda in sv. Antona v Štangi.

Nagrobnice. Uredil Francišek Marolt, založila Katoliška Bukvarna v

Ljubljani. Cena lično vezani knjižici v obliki žepne izdaje 2 K 40 vin. — V tej pristrčni zbirki se nahajajo nagrobnice, katerih je 26, smemo prištevat med najlepše, kar jih pozna splošna glasbena literatura. Vse so prirejane za moške ali ženske zборе. Skladbe so od najboljših domačih in tujih skladateljev. — Na koncu je pridejan tudi Foersterjev »Libera« in psalm »Miserere«. Slednjega je gosp. prireditelj zbirke po koralu premenil in za štiriglasni moški ali ženski zbor lepo harmoniziral; poje se pri mrtvaških sprevodih. — Praznik Vseh svetnikov in spomin vernih duš se nam bližata. Lepa in hvalevredna navada je, da se ob teh dneh spominjamo svojih umrlih in jim krasimo gomile z vencami, lučicami in cveticami. — Pevska društva se bodo pa še na najlepši način spominjala mrtvih s tem, da bodo na praznik Vseh svetnikov popoldne ali zvečer proizvajala te lepe žalostinke. Lepo petje bode marsikomu vnovič obudilo in poživilo spomin na rajnike, da se jih bode še bolj kakor sicer spominjal v molitvi. Priporočamo vsled tega to pesmarico ne samo pevskim društvom, ampak tudi vsem pevcem in pevkom. Nobeno pevsko društvo naj ne bode brez te zbirke. — Naroča in dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Igranje v ogrski loteriji je prepovedano. S 1. majnikom leta 1907. se je uvedla na Ogrskem takozvana »ogrška razredna loterija«. Igranje v tej razredni loteriji je v Avstriji prepovedano, kakor sploh vsako igranje v inozemskih kakorkoli prirejenih loterijah. Tako oni, ki prodaja srečke ogrske razredne loterije, kakor oni, ki si take srečke nabavi, da celo oni, ki jih samo obdrži, ako so se mu doposlale, je kriv dohodarstvene prikratbe. Ravnotako je kriv težkega dohodarstvenega prestopka, kdor razglašuje in priporoča take srečke potom tiska ali na kak drug način, javno ali pa objavlja izžrebne liste te loterije. Ker poklicane oblasti vedno in vedno opažajo, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredne loterije tudi na Kranjskem in se v dosego svojega namena poslužujejo celo zavrtkov z napačnimi naslovi, se občinstvo svari pred nakupom takih srečk. Neprijetne posledice protipostavne nabave teh srečk so, da se

srečke zaplenijo in morebitni dobitki zapadejo v korist države, poleg tega pa mnoga zamudna pota ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte srečk ogrske razredne loterije, ako jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa izročite jih finančni oblasti.

Gorenjske novice

g Iz Št. Vida nad Ljubljano. Občinske volitve, na katere smo čakali ravno eno leto, so hvala Bogu za nami. Izvršile so se v najlepšem redu pretekli četrtek dne 24. t. m. s popolno zmago S. L. S. Odbornikom so bili izvoljeni za Št. Vid: Anton Belec, Simon Juvan, Valentin Cirman, dr. Ivan Knific, Valentin Zabret in klepar Ivan Kremžar; za Vižmarje: Janez Sušteršič, Lovro Sušteršič, Andrej Kregar in Franc Bizjak; za Brod: Ignacij Česenj; za Medno: Jakob Sušteršič; za Stanežiče: Valentin Mrak in Franc Zaletel; za Dvor: Franc Bonča; za Gunclje: Vid Merhar in Anton Hafner; za Podgoro: Lovro Škof; za Poljane: Janez Čamernik; za Trato: Janez Arhar; za Dolnice: Franc Satler; za Glinico: Valentin Babnik; za Toško čelo: Anton Suhadolec; za Podutik: Anton Erjavec in Janez Ločnikar. Namestniki so: Valentin Jager, prof. Jož. Kržišnik in Anton Robida iz Št. Vida; Damijan Bonča, Janez Bonča in Jožef Kregar iz Vižmar; Anton Erjavec iz Broda; Jože Knific iz Medna; Mihael Tome iz Dvora; Lovro Florjančič iz Poljan; Franc Jovan iz Glinice, Franc Bitenc iz Dolnic in Janez Režek iz Kamnegorice.

g Moravče. — (Liberalci pogoreli.) Med tem, ko smo čakali, da odloči najvišje sodišče, ali sme posojilniški odbor poljubno odločevati, kdaj sme kdo dvigniti svoj denar ali ne, smo, ker ni bilo še odločbe, čakali, da zapadejo hranilne knjižice po njihovih določilih. In res jih je mnogo zapadlo. Toda namestu, da bi jih izplačali, smo jih morali vselej tožiti. In kaj so imeli od tega? Vsaka tožba jih je veljala precej, precej kronc. Toda kaj zato, saj se ne gre za njihov denar. Tako je liberalno gospodarstvo. — Gasilno društvo moravško je tudi eno tistih, ki ni dobilo nikake deželne podpore. In zakaj ne? Kakor povsod, tako tudi naši liberalci zabavljajo čez klerikalce v deželnem odboru in govore, da bo kranjska dežela falirala. Falirana dežela pa ne more dati podpore, zato je tudi liberalnemu gasilnemu društvu ni dala. Liberelec ni vreden podpore. Radovedni smo le, če bo posojilnica tudi od gasilnega društva zahtevala, da plača precejšen dolg, kakor to zahteva od mnogih drugih. — Kmetška posojilnica za ljubljansko okolico je od liberalcev menda prevzela za 200.000 kron dolžnikov. Ali je bila liberalna naša dolžna to vsoto, ali pa si nabere denarja, da nam izplača? Do zdaj sicer še tega ni-

smo čutili, ker nam še dolguje precejšnjo vsoto.

g Tržiške novice. Velevažno skiopitično predavanje bo prihodnjo nedeljo ob pol osmih zvečer v društvu Sv. Jožefa. Predaval bo profesor dr. Vinke Šarabon iz Ljubljane. G. prof. je rojak tržiški in podučuje zgodovino. Predaval bo o Balkanu, ki se sedaj vojskuje s Turčijo. Vstopnina za sedeže 30 h, stojišča 20 h, otroci 10 h. — 25letnico je praznovala minoli teden gospa Tiringler, delovodkinja v tovarni Molline. 25 let zvesto služiti nemu gospodarju je gotovo dolga doba. Želimo ji, da dočaka še zlati jubilej.

g Dob. Kmetška Zveza za kamniški okraj je sklicala polit. shod za Dob v nedeljo, 27. oktobra. Poročal je na shodu naš poslanec dr. Krek, ki je zanimivo poročal o pomenu balkanskih dogodkov za našo državo. Vdeležba na shodu je bila za naše razmere zadovoljiva. Shoda so se udeležili tudi gg. župani iz občin Podrečje, Krtine in Brezovice. Čast jim! Popoldne pa je imel dr. Krek predavanje v izobraževalnem društvu. To predavanje je bilo obiskano tako številno, kakor doslej morebiti še nobeno predavanje v Dobu ne. Dr. Krek je zopet zanimivo poročal o vojski krščanskih narodov na Balkanu in o naših denarnih razmerah pri nas. Vmes je govoril obširno o kartelih, družbah, ki so vzrok današnje draginje, katerih edina želja in zapoved se glasi: Denar, denar. Zbrani poslušavci so pazljivo poslušali govornika in se razšli z željo, da se skoro zopet vidimo pri enaki prireditvi. Upamo jim tudi prav kmalu postreči.

Dolenjske novice

d Št. Janž. Radujejo se naši »brutalni« liberalci, ko prebirajo članke »Slovenskega Doma«, ki jim jih »ekscetričen mazač« predstavlja, v katerih je teden za tednom napaden na jako podel, surov in lažnjiv način naš g. župnik. Ko pa »Domoljub« posveti z resnico v liberalni brlog in jim potegne krinko raz obraze, tedaj nastane tako javkanje in tulenje, da je groza! Ali naj »Domoljub« še bolj globoko posveti v »okužen liberalni brlog« in ven izvleče vso gnitobo? Takrat bo — joj. Za sedaj še molčimo, če pa ne bo konca laži in obrekovanja, bomo pokazali v pravi luči vašo kosmato vest. Toliko za danes!

d Št. Jernej. V ponedeljek 21. oktobra je bila pri nas birna. Sprejem, katerega so priredile ob tej priliki naše organizacije prevzvišenemu knezoškofu, moramo omeniti. Daleč nasproti se je peljal celotni občinski odbor. Pri slavlolu pa so čakali in pozdravili prevzvišenega šolska mladina, Orli, mladeniška in dekliska Marijina družba in izobraževalno društvo. Zvečer so priredili z godbo lepo podoknico.

Balkanske države.

I. Bolgarska.

Bolgarska, ki je bila v srednjem veku mogočna država pod vladjo lastnih carjev, je l. 1393 prišla v oblast turškega sultana Bazažita, ki je do zavzeta Carigrada (1453) careval v Odrinu (Adrianopel). Skozi ves srednji in novi vek se Bolgari niso mogli več otresti turškega jarma. Šele l. 1878, ko je ruska armada prekorala balkansko gorovje in užgala Turka, je postala Bolgarska zopet samostojna kneževina; prvi knez je bil princ Aleksander Batenberški. L. 1885, se je pridružila Vzhodna Rumelija. L. 1886, se je Aleksander odpovedal prestolu in na njegovo mesto so Bolgari izvolili Ferdinanda Koburškega, ki se je l. 1911 odklical za carja vseh Bolgarov. — Sedanja Bolgarska meri 96.345 kvadratnih kilometrov (skoro desetkrat toliko kot Kranjska) ter ima 4 milijone 329 tisoč prebivalcev (45 na kvadr. kilom., na Kranjskem 53). Glavno mesto je Sofija (Sredec) z 103.000 prebivalci. Druga večja mesta so: Plovdiv (Filipopol) 48.000, Varna 41.000, Ruščuk 36.000, Slivno 25.000, Šumla 22.000, Stara Zagora 22.000, Plevna 21.000, Burgas 11.000. Vere so Bolgari pravoslavne razkolne. Redna armada šteje v miru 54.000 mož, v vojski 180.000 mož, poleg tega še deželna bramba.

II. Srbska.

Tudi Srbska je bila v srednjem veku mogočna država, a je po bitki na Kosovem polju (1389) izgubila samostojnost in je l. 1459 prišla popolnoma pod turško oblast; odlej so turški paše odrali in zatirali potlačeni srbski narod do devetnajstega stoletja, dokler ni junak Jurij Petrovič, kateremu so Turki rekali Kara Gorgje, t. j. Črni Jurij, osvobodil Srbsko (1809). Prvi knez je postal Miloš Obrenović l. 1817. Pozneje so sledili Karagorgjevič, potem zopet Obrenovič, dokler ni po umoru zadnjega Obrenoviča, Aleksandra I., l. 1903, zasedel prestol Karagorgjevič Peter, ki še sedaj vlada. L. 1882, je Srbska postala kraljevina. Srbska meri 48.303 kvadratne kilometre in je torej približno petkrat tako velika kot Kranjska, ima 2 milijona 922 tisoč prebivalcev, ki so vsi pravoslavne razkolne vere. Na en kvadratni kilometer pride 60 prebivalcev. Glavno mesto je Belgrad, 84.000 prebivalcev. Druga večja mesta: Niš 22.000, Kragujevac 16.000, Požarevac 12.000, Šabac 12.000. Armada v miru 35.000 mož, v vojski 160.000, poleg tega še deželna bramba.

III. Črna gora.

Že v petnajstem stoletju so si Črnogorci izvolili svojega kneza Štefana Crnojeviča, od l. 1516, naprej so vladali Škojfe ali vladike obenem kot deželni knezi do l. 1851. Skozi vsa stoletja so imeli Črnogorci s Turki neprestano hude boje za svojo samostojnost, katere nikoli niso izgubili. Danilo I. Njegoš je bil prvi samo posvetni knez. Njegov naslednik je od l. 1860, še sedaj vladajoči Nikita I., ki je l. 1911, povzdignil Črno goro v kraljestvo. Črna gora meri 9.080 kvadratnih kilometrov, je torej nekoliko manjša kot Kranjska in šteje 250.000 prebivalcev, torej polovico manj kot Kranjska, na en kvadr. kilom. pride 35 prebivalcev. Vere so Črnogorci pravoslavne, jezika srbskega. Glavno mesto je Cetinje s 4000 prebivalci. Druga večja mesta: Podgorica 10.000, Dulcigno 5000, Nikšić 4000, Bar 2000.

IV. Grška.

Grška je bila v starem veku imenitna država. Ob ustanovitvi bizantinskega cesarstva je spadala pod to državo. Pozneje je prišla pod turško oblast, pod katero je trpela kakor vsi drugi balkanski narodi. V začetku 19. stoletja so se začeli osvobodilni boji izpod turškega jarma. L. 1832, je Oton, sin bavarskega kralja Ludovika I., postal prvi grški kralj, ki se je l. 1862 odpovedal prestolu in mu je bil naslednik danski princ Jurij, ki še sedaj vlada kot kralj Jurij I. Grška meri 64.679 kvadratnih kilometrov in je torej nekaj več kot šestkrat tako velika kot Kranjska, šteje pa 2 milijona 632 tisoč prebivalcev. Vere je pravoslavne. Na en kvadr. kilom. pride 41 prebivalcev. Glavno mesto so Atene, 167.000 preb. Druga večja mesta: Pirej 73.000, Patras 38.000, Korfu 19.000, Larissa 18.000. Armada v miru 33.000 mož, v vojski 120.000 mož, poleg tega še črna vojska.

V. Turška.

Turki so l. 1357, prvič stopili iz Male Azije na evropska tla, ko so si ob dardanelski ožini osvojili mesto Gallipol, ki so ga imenovali ključ v Evropo. Murat I. je l. 1361, osvojil Odrin (Adrianopel), ki je bil do osvojitve Carigrada (1453) turška prestolnica. Nato so Turki po vrsti

podvrgli vse balkanske narode, Bulgare, Srbe, Grke in Albance. — Turška meri v Evropi 169.300 kvadratnih kilometrov, je torej 17krat tako velika kot Kranjska in ima 6 milijonov 130 tisoč prebivalcev. Poleg tega ima v Aziji 1 milijon 766.000 kvadratnih kilometrov in približno 17 milijonov prebivalcev. Poleg tega so od Turčije odvisne dežele: Samos, Egipt, Kreta, Cipr ter Arabija. Vse turške dežele skupaj merijo 3 milijone 706.000 kvadratnih kilometrov (so torej po razsežnosti petkrat tako velika kot avstro-ogrsko cesarstvo), prebivalcev pa imajo 35 in pol milijona (Avstro-Ogrska 51 milijonov). — Glavno mesto je Carigrad (Konstantinopol) z 1 milijon 200.000 prebivalci. Druga večja mesta: Solun 174.000, Odrin 81.000, Monastir 50.000, Prizren 60.000, Janina 30.000, Skader 20.000, Skoplje 30.000. V Aziji sta največji njihovi mesti Smirna in Damask, vsako s 350.000 prebivalci. Armada v miru: 240.000 mož, v vojski 1 milijon. Na morju 6 oklopnih, 22 torpednih čolnov.

d Loški potok. K premovanju telet na Blokah se je prignalo več telet iz naše doline, zlasti oni, ki so že lani dobili prvi del premije. Letos je bilo prignanih zopet več telet, tako da je od te vsote prišlo v našo dolino zopet 400 K. To je prav in mi smo veseli, da pride kaj denarja v našo dolino, zlasti v tem času, ki je v gospodarskem oziru skrajno reven; omenjamo pa to v javnosti, da zvedo to tudi oni, ki sicer imajo polna usta vprašanj in očitaj, češ, da naš kraj ne dobi prav nobene podpore ne od dežele, ne od države; dasiravno je resnica, da je naša občina glede podpor pri deželnem odboru ena izmed prvih. In to resnico si velja zapomniti.

d Škocijan pri Mokronogu. — Dne 20. oktobra smo imeli birmo. Sprejem presvitlega knezoškofa je bil zelo lep. Na meji župnije so pozdravili prevzvišenega Orli na konjih. Ob vhodu v vas je čakala škofa domača duhovščina z ljudstvom, šolarji in Marijino družbo. Tudi obe požarni brambli sta bili korporativno navzoči. Zastave so vsi izobesili, samo P. Durjava ne. Neutrudni nadpastir je nastopil tudi težavno pot v hribe. Telče so bile lepo okrašene. Cela pot do cerkve je izgledala kot smrekov gaj s slavoloki in napisii vmes. Dole Gorenje in Dolenje so bile vse v mlajih in slavolokih. Fantje so se postavili, in tudi dekleta v venci niso zaostala. »Narod« in »Slovenski Dom« sta hujskala že teden prej proti škofu. To pot je fara pokazala, da se ne zmeni za liberalno čečkarijo. Tudi cesta, koder se je vračal prem. knezoškof, je bila ozaljšana. Stara vas, Grumlje, Dobruška vas, Dobrava so postavile svoje slavoloke.

d Trebeljevo. Dne 16. oktobra t. l. je prišel pozno zvečer neki financar iz Litije h tukajšnjemu županu in ga prosil, da bi ga prenočil. Seveda mu je župan iz gostoljubnosti obljubil izpolniti to prošnjo. Kakor hitro je pa imel prenočišče zagotovljeno, je začel zelo vsiljivo hvaliti gnjili liberalizem in zaničevati S. L. S. Župan kot zvest pristaš S. L. S. mu je seveda krepko pobijal njegove surove, S. L. S. žaleče izraze. Dotični financar je zelo oblastno prekoroval pogin S. L. S. pri prihodnjih volitvah ter napovedal, da bo kmalu tudi v Avstriji zavladala svoboda, kot je na

Francoskem. Posebno se je odlikoval v surovih izrazih čez Orle. Rekel je med drugim: »Orli se gredo pajace, ker hodijo v uniformi v cerkev.« Nasprotno pa je zela hvalil sokole, »ker oni tega ne store, da bi se hodili v cerkev postavljati« itd. Najbolj pa ga tišče v želodcu naši duhovniki, katere je označil za »lenuhe, katere država zastonj redi, da lenobo pasejo. Ko mu župan nato zavrne, da on kot klerikalec ne pusti na tak način blatiti duhovnikov, mu pravi financar: »Vi niti ne veste, kaj je klerikalec ali liberallec.« Ali misli financar, da so naši kmečki župani tako neumni, da niti tega ne vedo, katere stranke da so? Proti volivni pravici, ki jo ima kmetstvo ljudstvo, se je izrazil: »Kaj je kmetu treba hoditi volit, on naj se drži pljuga in dela naj, pa bo dobro zanj.« Pač čudne besede iz ust inteligentnega človeka. Seveda je dobil za te predrzne besede primeren odgovor. Vprašamo: Ali si šteje financar v službeno dolžnost, da širi liberalno politiko med kmečkim ljudstvom? Ali so financarji v to poklicani, da opravljajo posel agitatorjev? Je li financar upravičen trditi, da kmetu ni treba volivne pravice? Svetujemo: naj si dotični financar v bodoče s takimi stvarmi, ki ne spadajo v njegov delokrog, ne da več opraviti; sicer se mu utegne zgoditi, da mu sleherni kmet ob taki priliki pokaže vrata. Zapomni naj si tudi, da v bodoče nič več ne zapisuje po mizah tukajšnjih občanov latinskih izrazov o »klerikalni ošabnosti«, kar je storil pri županu, kajti miza (če tudi v občinskem uradu) ni tisti dokument, na katerega se vpisujejo taki in enaki redi.

d Iz Prečine. V kratkem se bomo udarili pri občinskih volitvah. Kakor drugod se tudi pri nas dobijo še taki, ki pravijo: Kaj se bomo tako vlekli za te neumne volitve! Saj je tako vseeno, naj bo župana ta ali ta. Naklad tako ne bo nobeden odpravil. A to pa vendar le ni vse eno, če gre občinski denar samo za res potrebne stvari, ali če ga pa tje v en dan ven mečejo, češ, saj ne gre iz mojega! Nekaterim le delajmo cesto in nakladajmo davek, ali ti ubogi kmet pa hodi po blatnih stezah in plačuj! Tako bi delali naši liberalci, ko bi imeli občino v rokah! Vintar je bil res vzgleden mož in župan, veliko koristnega se je naredilo pod njegovim županovanjem. Može S. L. S.! Kadar boste stopili na volišče, volite take može, ki so zares može, ne pa liberalnih babjevercev ali pa takih, ki držijo samo na čast v občinskem odboru. Liberalce pa pustite pri njihovem divjanju in pokažite jim hrbet enkrat za vselej!

Notranjske novice

n Iz Knežaka. Naše občinske volitve so minule in so se završile s sijajno zmago krščanske slovenske stranke. Li-

beralci so gotovo upali, da spravijo vsaj magnate skozi, pa jim je tudi to pot falilo. Vsi naši može so zmagali. Le za podobčino Bač je ostal notri Škravan — za sorto. Če kedaj, tedaj so imeli to pot liberalci vse upanje, da zmagajo. Spravili so v preiskavo našega župana, ker je oklofutal enega pijanca. Volivna komisija je bila vsa liberalna, vso moč je imel v rokah Cuček in vendar so propadli. Ves bled je povedal Cuček, da ima naša stranka v prvem razredu pet glasov večine. Precej na to se ga je polotil hud kašelj, da je moral iz sobe. Je res čudno, da so naši liberalci tako podvrženi boleznim: Česnik je zbolel pred volitvijo, da ni mogel v šolo, po volitvah pa Cuček. Zagorski liberalci so prihiteli vprašati k nam že v četrtek, če je Česnik zmagal, pa so morali iti z dolgim nosom nazaj. Z liberalno stranko so volile tudi naša poštarica, obe učiteljici iz Koritnic in Šembij. Je že prav, da homo vedeli to poplačati takrat, kadar bodo ti ljudje prosili pomoči pri naši stranki. Liberalci so zopet vložili ugovor zoper volitev. Ne vemo, če bo Česnik spet zbolel in s šibico gnal tele na županstvo zaradi premije, kakor zadnjič, ko je imel dopust, to pa vemo, kar ve že vsak otrok, da Česnik ne bo župan v Knežaku nikoli več.

Žiri. S 1. novembrom je odpovedana služba občinskega tajnika dosedanjemu uslužbencu g. Oblaku; na njegovo mesto pride prejšnji tajnik g. Lapajne, ki so ga prejšnji liberalni gospodje pognali iz drugačnih razlogov, nego pa je bil odslovljen g. Oblak od sedanjega župana in odbora. Lasinim ušesom nismo mogli verovati, da je hotela liberalna stranka, zavzeta za svojega tajnika, blamažo črno na belem: pri zadnji občinski seji se je morala stvar reševati (celo sodnijska afera je nastala iz tega!). No, ste pa zopet za eno blamažo bogatejši. Svoj čas vam je še g. Vrhovec napovedal, kako bo treba iz občinskega doma liberalnim pristašem, ker so može odločno zoper gnili liberalizem in njegove zagovornike, pa kdaj je še liberallec veroval »farju«! Ampak mnogo sitnosti bi si bili prihranili, ko bi bili vseeno verovali in se bi bili že prej ravnali po tem zlatem reku: »Kaj se silimo tja, kjer nas ljudje ne marajo!« Pravite, da pomeni odbor S. L. S. za Žiri vedno nevarnost, in da so odvisni od nekoga drugega sedanji odborniki? Odgovor že še dobite. Mi le obžalujemo, da se še mnogi ne otresejo liberalne komande, dasi sicer nikakor ne odobravajo vsega, kar počenja dvojica, trojica liberalnih zagrizencev. Doklejš boste hranili svoje pristaše z blatenjem naših mož, z nizkim podtikovanjem, ko imate v vaših vrstah toliko važnega dela? Na otročarije, kakor jih objavljate v liberalnem časopisu, samo to: Kaj bi vi dejali, ko bi mi začeli javno in osebno »ovekovečevati« strokovnjake — pri eni in drugi stvari — iz vašega tabora? Držimo se načela, da ne napadamo osebno, ker

bomo mirnega in skupnega dela še vsi skupaj potrebovali; a ko se bomo branili, bomo šli do tja tudi mi, do koder bo šla liberalna predrznost.

n Planina pri Rakeku. Pred nekaj tedni je prijemal »Domoljub« g. Lavriča, zakaj je Dol. Planincem vedno popoldne vodovod zapiral. Na oni dopis je g. Lavrič odgovorjal v liberalnem »Slovenskem Domu«. Naj bo tu s a m o nekoliko odgovora na oni Lavričev dopis: Ni res, da bi bili mi oni dopis pisali zaradi občinskih volitev; če bi bili imeli ta namen, bi bili napadali liberalnega kandidata g. Krauta, ne pa Lavriča. Napisali smo ono, ker smo vedeli, da Lavrič nalašč zapira vodovod in ker so se nam smilile dekleta in žene, ko so morale vodo od daleč nositi, da bi jo lahko doma imele. Da pa je bilo ono naše mnenje pravo, da namreč Lavrič vodo nalašč zapira, to nam je g. Lavrič sam dokazal; kajti od tistega dne nam nikoli ne manjka vode. Žene in dekleta so jako hvaležne »Domoljubu«, da se je zanje potegnil in jim vodo pridobil. Dekleta, pokažite hvaležnost s tem, da boste mnogo naročnikov za »Domoljuba« priborile! — Dne 21. t. m. smo imeli občinske volitve. Dasi so liberalci kot divji ljudi na svojo stran nagovarjali, je vendar zmagala naša S. L. S. Dobili smo 14 glasov več, kot nasprotniki. Zmaga pa bi bila še lahko lepša, če bi vsi naši možje in naše žene prišli volit. Izvoljen je bil g. Anton Urbas (Pike). Zdaj imamo torej mi dvanaest odbornikov, nasprotniki pa le šest.

K predstavi na Selo v Mosiah vabi za nedeljo, 3. novembra, ondotno katol. slovensko izobraževalno društvo. Vrši se ob 4. uri popoldne v salonu g. Josipa Oražma. Poleg predavanja preč. gosp. kanonika dr. Grudna bodo predstavljali igri »Iz raznih stanov« in »Snegulčica«. Čisti dobček je namenjen za društveni dom.

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Kmetska zveza za kočovski okraj priredi v nedeljo, dne 3. novembra, popoldne po večernici politični shod v Ribnici v društveni dvorani. Poleg poslancev domačega okraja govori g. dr. Krek.

Izobraževalno društvo v Smedniku priredi v nedeljo, 3. novembra, ob 3. uri popoldne v Društvenem domu ljudsko igro »Mlinar in njegova hčla«. Pri prireditvi sodelujeta, ko-

likor bo čas dopuščal, mešani pevski zbor in tamburica. Pričakujemo, da se farani, kakor tudi sosede, je prireditve v obilnem številu udeležijo.

Reka (Hrv. Primorje). V nedeljo, dne 10. novembra, ob 7. uri zvečer bode zabava v katol. slov. izobraževalnem društvu »Liburnia«. Ta večer se priredi prva družstvena tombola, s petjem, nagovorom in deklamacijami. Pozivajo se vsi zavedni katoliški Slovenci in Slovenke, da se te naše prve prireditve udeležijo v obilnem številu. Naše premožne Slovence pa pozivamo, naj se spomnijo s kakšnim darom, da bode ta tombola čim lepše uspela. Ne na Kantrido na ples, ampak pridite vsi rajše v naše društvo, kjer bode vsak našel dovolj zabave. Vstopnine ni nobene. Tombola bode v društvenih prostorih. — Društvo je odprlo novo knjižnico. Vsak naš član ima pravico do knjig. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo dopoldne po deseti maši pri oo. kapucinskih, ravno takrat more tudi vsak plačati članarino. Kdor še ni plačal članarine, naj to v kratkem stori. Takoj sledeči teden po tomboli bode v društvu več večernih tečajev, in to: socialni, nemški, pevski, računski, in tudi igre se bodo poučevale. Tem potom prosimo naše Slovence in Slovenke, da se v kolikor mogoče obilnem številu prigrasijo za te tečaje. Ne plača se razen članarine ničesar. Vse to se da članom za mesečno članarino. Zatorej agitirajte za naše društvo »Liburnia« in pridobivajte novih članov. Posebno fantje in dekleta bi morali delati za društvo, ali ti so pri nas mrtvi. Torej vzbudimo se! Na svideenje pri naši tomboli v nedeljo, dne 10. novembra, ob 7. uri zvečer.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Št. Jernej. Poročati moramo o zadnjih naših slavnostih. Dne 13. oktobra je priredilo tukajšnje izobraževalno društvo Slomškovo slavnost. V veliki društveni dvorani je bil oder krasno ozaljšan z zelenjem, vencem, cveticami, v sredini slika Slomškova. Pred odrom so se pa postavili na eni strani Orli s svojo godbo, na drugi tamburašnje. Bilo je nekaj novega, nekaj lepšega: Najprej je zaigrala godba, nato pa je imel kaplan Iv. Drešar govor o Slomšku. Za tem so sledile deklamacije, petje, godba in tamburanje. Na koncu je bil srečolov. Prodajale so se ob tej priliki tudi srečke »Slovenske Straže«. Prehitro je minil prelep popoldan. Kot trajen sad te slavnosti je pa podružnica »Slovenske Straže«, ki se je ta dan ustanovila.

Jesenice—Fazine. Odbor za skupino Savo javlja, da od sedaj naprej se pobirajo pripevki in vpisujejo novi člani v skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze vsako nedeljo od 9. do 11. ure popoldne v Delavskem domu na Savi. — Odbor skupine J. S. Z.

Trboje. Dne 20. oktobra se je pri nas ustanovilo katol. slov. izobraževalno društvo, ki mu je do zdaj pristopilo 35 članov, samih možin fantov. Društvo ima svoje prostore v šoli v privatnem stanovanju g. učitelja Vinka Kreka, ki ga je v prid društvu blagohotno odstopil, za kar mu bodi tu izrečena najlepša hvala. Zeleti je, da bi se čim več zlasti mož vpisalo v društvo, ki bo po svojih močeh nudilo svojim članom primernega poduka in zabave, po kateri ne boli glava. — Nekateri ljudje verujejo seveda samo v tako zabavo, kjer je kaj mokrega in ljutega, ki noge izpodnaša in pamet meša, dela streho raztrgano in družino nesrečno. In to je: nesrečna brljavka. Možje, vsi kot eden v boj zoper njo!

premrazenja prehladil, mnogokrat ne more opravljati svojega dela. Za take naše čitatelje naj bo namig sledeče pismo Njega svetlosti Jožefa princa Rohana von Schottwien: »Pretresljiv učinek Elsafluida res prekaša vse upe in smete objaviti, da so meni in mojim znancem Fellerjev Elsafluid in Elsakroglice pri večini boleznih, kakor glavni in zoboboli, bođenju, trganju, bolečinam v križu, nahodu, bolečinam v želodecu, slabostim itd. izborno služile, zlasti pri oslabiljenem vidu krepča Elsafluid oči, vsled česar to kot domače zdravilo nepogrešljivo sredstvo najtoplejše priporočam.«

Glejte, fantje se večinoma junaško drže; kako da se ne bi možje?

Iz Žužemberka. V nedeljo, dne 20. oktobra, je napravilo izobraževalno društvo po popoldanski službi božji zabavno prireditev, ki je obsegala prav lepe in izbrane točke, namreč: dvojne vrste godbo, na pihala in tamburanje, petje ter igro v petih dejanjih »Turki pred Dunajem«. Pri godbi na pihala so igralci pokazali že precejšen napredek; proizvajali so poleg občinstvu že znane »Orlovske koračnice« prav spretno dve novi skladbi: eno polko in en valček. Mešani zbor je prav okusno zapel Nedvedovo »Nazaj v planinski raj«, zelo lepo, toda ne kaj lahko skladbo. Pred predstavo je društveni predsednik Koželj, kmečki fant, prav živahno razložil zgodovinsko ozadje. Igralci so zadovoljivo rešili svoje vloge; k lepemu uspehu so mnogo pripomogli lepi kostumi, ki si jih je društvo za to igro proti odškodnini izposodilo od izobraževalnega društva na Viču pri Ljubljani. Dasi je lepo vreme mikalo venkaj v prosto naravo, je vendar občinstvo popolnoma napolnilo prostorno dvorano.

Iz Železnikov. In je pomočil kronist kat. slov. izobraževalnega društva v Železnikih zlato pero v zlato tinto in zapisal v društveno kroniko: »Dne 20. oktobra 1912 je bil odprt in blagoslovljen naš novi Društveni dom.« Bil je lep jasen dan, poln solca in luči. Nebo je naznanjalo, da se veseli tega dneva. Vse polno naroda od blizu in daleč. Vse v slavnostnem razpoloženju. Župna cerkev v praznični obleki, polna vencev in s trobojnico na zvoniku. Zunaj mlaji, venci, slavoloki, zastave. Med zvonikom in nasprotnim hribom na žici tik do strehe novega Društvenega doma mogočna trobojnica 20 metrov dolga. Krasen prizor! Ej, kako veselo je pokal topič raz zvonikovih lin! Ob vhodu v naš trg pozdravi dole goste naš župan v imenu občine, pozdravi jih predsednik Orlov in dekleta jim pripno šopke. In odkorakali so ob zvokih vrle selške godbe proti Društvenemu domu. Pri vratih Doma jih pozdravi društveni predsednik in prisrčnih in navdušenih besedah kot brate med brati, sestre med sestrami. In odkorakali smo v cerkev. Tu je imel govor podpredsednik K. S. Z. g. Luka Smolnikar. Govoril je o treh domovih. Prvi je domača rojstna hiša, drugi je naša lepa slovenska domovina, tretji pa je naša župna cerkev. Vse te tri moramo ljubiti, in sicer prav ljubiti, ako hočemo kdaj dospeti v svoj pravi — četrti — dom, v nebeski dom. Naš novi Društveni dom pa naj bi bil šola, v kateri se učimo prav ljubiti tri svoje domove tukaj na zemlji, trdnjava naj bi bil, iz katere naj odbijamo napade naših modernih »Turčinov« na naš tretji dom — na cerkev. Nato je sledila slovesna sveta maša z azistenco; po sveti maši pa je blagoslovil g. Luka Smolnikar novi Društveni dom in je društveni pevski zbor zapel ono znano in lepo Foersterjevo pesem: »Ako Gospod ne zida hiše«. Nato pa je bil slovesen obhod po Železnikih z novo društveno zastavo in vrlo selško godbo na čelu. Po opravljenih petih litanijah smo se podali vsi v novi Dom. Tu je na odru zaigrala selška orlovska godba par komadov, nato pa je nastopil drugi slavnostni govornik g. dr. Mark Natlačen, ki je v splošno od vseh pohvaljenem govoru razkrival razne sovražnike našega naroda, zlasti mladine in pozival vse navzoče, naj se jih varujejo, ako hočejo biti pravi in zdravi Slovenci, ponos naroda in v resnici upanje naše boljše bodočnosti. Svaril je zlasti pred pijančevanjem in ponočevanjem. Glasen plosk je pričal, da je govornik govoril

Zato bi morali tudi naši čitatelji vedno imeti doma Fellerjev bolečine pomirjujoči, zdraveči, krepčujoči fluid z znakom »Elsafluid«, da pomirijo bolečine in živce, osvežijo in poživijo telo, ker je res dober, in kar posebno, ni samo reklama.

Tako boste tudi Vi zavarovani proti marsikateri nezgodi in boste šli na delo vedno čili in krepki. Naši čitatelji, ki hočejo ta izdelek poizkusiti, dobijo Fellerjev fluid z znakom »Elsafluid« za 5 K franko, če pišejo naravnost na dvornega lekarnarja E. V. Feller. Stubica. Elsa-trg 16 (Hrvaško).

Delati in ne obupati

je najboljšo sredstvo zoper nesrečo, revščino in božnost. Delati pa more človek le, če je zdrav. Kdor ima bolečine, n. pr. revmatične, protinove, glavobol, zobobol, kdor se je vsled prepiha ali

iz srca v srce. Naj bi govornikove besede obrodile bogat sad! Po govoru pa se je vršila slavnostna predstava Vojnovičeve drame: »Ekinokcij«. Igra je lepa, pa težka in je bila za ta dan, ko smo prejeli že toliko vtisov, vse-kako predolga. Kaj hočemo: »Ko grešimo, se učimo.« Po igri pa se je razvila priručna prosta zabava v kaplaniji. V prijateljskem razgovoru med petjem in godbo in med šviganjem raket nam je naglo potekal čas. In le neradi smo se ločili, pa ločili smo se veseli in v sladki zavesti, da je minil lep in krasen dan, ki nam pač nikoli ne izgine iz spomina. Ti pa, novi Dom, čvrsto stoj! Zbiraj narod pod svojim kriljem. Uči ga ljubiti trojni dom, uči ga delati za četrti dom. Vzgajaj ga za pravo omiko, vodi ga k pravi prosveti, k oni prosveti, ki jo oznanja napis na novem »Društvem Domu«, k »Prosveti v luči križa!« Konečno nas pa veže tudi dolžnost, da se javno zahvalimo vsem onim, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da se je slavnost tako lepo izvršila. Hvala vsem, ki so postavljali mlaje, zlasti pa našim dekletom, ki so napletle toliko vencev! Imenoma pa se zahvali naše društvo zlasti gospodu visokošolcu domačinu Fr. Koblarju za ves njegov ogromni trud. Največja zahvala pa gre gotovo našemu vrlému g. županu, ki je za naš novi »Društveni Dom« ves čas, ko se je zidal, storil toliko stopinj, če bi mu mi vsako stopinjo po krajcarju plačali, bi bil on sedaj bogat mož. Naj vam dobri Bog vse to povrne, g. župan! — Naj omenim še, da je »Dom« izvrstno preslikal in napravil krasne kulise naš mojster-slikar domačin g. Ivan Mlakar, ki je pred dvema letoma tako mojsterski prenovil našo župno cerkev. Popotnik, pridi in poglej ter naroči tudi ti!

Apollo sveče

Najfinejše vseh znamk

Naredna prebava je vzrok zelo mnogih bolezní. Za stalno ureditev prebave pomaga zavživanje izvrstnega dr. Rosa-balzama za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi. Dobi se tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej oglas!

Najnovejše vesti

Srbi zmagovito prodirajo dalje. Zavzeli so Veles, Stiplje in Tetovo. V Skoplju so Srbi zapolnili 20 topov; od začetka vojne pa do sedaj je padlo v srbske roke že precej nad 100 turških topov. — **Bulgari** so Odrin od vseh strani obkolili in mislijo mesto oblegati in izstradati. — **Črnogorci** so istotako Skader obdali od vseh strani in mesto obstreljavajo. Dolgo se ne more več držati. — **Rumuni** baje mobilizirajo in se pripravljajo na vojsko. Nevarnost velike vojske med evropskimi državami je vedno večja.

SKRIVALNICA.

Micika, nesi pismo na pošto!
Kje je že zopet?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 23. oktobra: 39, 21, 47, 63, 17.
Dunaj, 26. oktobra: 90, 57, 48, 30, 56.
Gradec, 26. oktobra: 38, 62, 76, 68, 21.

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože rabiti le Steckepferd lično mila Bergmanna & Co., Tešin ob Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442/11/12

Imate bolečine? Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utehajoči, lekajoči in krepčajoči Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajstletna za poskušnjo 5 kron franko. — Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg št. 16 (Hrvatsko).

Bolezni prehlajenja, kakor kašelj, katar, influenco

ublažuje in odstrani, vzbuja tek in ki ima dobro slast

Sirolin 'Roche'

najboljše sredstvo zoper

bolezni pljuč.

Krojaškega pomočnika ali vajenca sprejme takoj **L. Rebolj v Kranju.**

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke zadnje mode razpošilja najceneje Jugoslov. razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 305. Vzorci in cenik čez 1000 stvari s slikami poštnine prosto.

Učenec

se takoj sprejme za mizarsko obrt pri Janezu Pezdír, mizarski mojster, Podsmreka št. 42, Dobrova pri Ljubljani. 3418 2

Deček v starosti 15 let, poštenih kmečkih staršev, želi vstopiti v trgovino mešanega blaga v Ljubljani ali tudi na deželi, koje lastnik je somišlj. S. L. S. Naslov pove uprava lista pod št. 3421.

Proda se kmečko posestvo

v Grčarevcu, občina Planina pri Rakeku.

Posestvo obstoji 1. iz hiše (4 sobe in 3 shrambe), krite z opeko živinskega ter svinjskega hleva in vezanega kozolca; 2. iz vrta pri hiši tri četr orala; 3. okrog 14 oralov senožeti; 4. okrog 2 ora nuj. Večina posestva je takoj pri hiši. Hiša je trdna, ima dober cementen vodnjak in stoji malo izven vasi, 5 minut od državne ceste. Cena 11.000 kron. — Več pove župni urad v Planini pri Rakeku. 3419 2

Tehnična pisarna Stavbeno podjetje

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

se priporoča za napravo vseh in stavbeno stroko spadajočih načrtov in del ter kot oblastveno koncesionirana zasebna

posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč. Postrežba vestna in točna. 3424

Godbeno orodje

(pihala) za 10 mož, malo rabljeno, dobro ohranjeno, se proda po zelo nizki ceni. Več pove **Ivan Lenaršič, Log 20, p. Brezovica.** 3387

Srečke v korist Slovenski Straži.

Niti turška vojska n: more vzeti 3392
400.000 frankov

katero bo dobil tisti, ki bo dne 1. decembra t. l. pri žrebanju turških srečk zadel glavni dobiček!
Mesečni obrok samo 4 krome 75 vinarjev:
Izvanredno ugodna ponudba!
Skupina 4 srečk brez turške srečke z glavnimi dobitki več 100.000 kron in 11 žrebanj vsako leto proti 46 mesečnim obrokom po samo 5 kron 50 vinarjev.
Dopolnila dalje in naročila sprejema za Slovensko Straž. g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

Napredaj je v Sori

gospodarsko poslopje

obstoječe iz hiše, hleva in poda. Okoli hiše vrt. Pri hiši ste dve njivi s 17 mernikov posevte. Rede se lahko čvetero goveje živine. Hiša in hlev sta nanovo zidana in z opeko krita. Kupci se vabijo takoj. Več se izve pri **Jakobu Jenku**, posestniku v Sori št. 36 pri Medvodah. 3414

Sprejme se v službo 3395

poštni sel.

Predstavi se na pošti v Hrušič pri Ljubljani.

Zdravnik za očne, ušesne, nosne in vratne bolezni

dr. Josip Pogačnik

ordinira zopet. 3427

Vsak gramofon

ho lepo igral, ako mu omislite dobro zvokovko ki jih izdeluje in ceno pošilja **ALOJZIJ KOUTEK, Dobruška, Češko.** Ceniki zastoj. Pošiljalna pisma na razpolago. Trgovecem popust.

500 kron

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moji unčevalec korenin **Ria-mazilo.** Cena lončka z jamstvenim pismom **1 krono.** 3352

Kemény (Kaschau) I. Poštil predal 12/161, Ogrsko.

2 darili

dobi vsak odjemalec 5 kg zavoja **žitne kave** za K 4.— franko **zastoj** pri tvrdki

Josip Stumpf t v rna žitne kave **Schoffen, Češko**

Pri odjemu 6 zavojev en zavoj 2 tne kave zastoj. 3399

Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri prihijajih nedosežen nadaje pri vseh izpuščajih, haemorrhoidah, celo pri naj bolj zasteranih slučajih, kjer se odpovedala vsa doslej uporabljena sredstva, **lekarnarja Stauder**

Enzema-balmam

gotovo pomaga Zdravi se z Enzema brez motenja poklica. Zavarov. s pat. št. 141.365. Cena 5 kron. — Pristen le iz **Roth-ove lekarne Kaufbeuren D 35. bav. Allgäu.**

Številna zahvalna pisma ozdravljenih, posebno takih, ki so vporabili leta vsa mogoča mazila brezuspešno. 3411

Pogled

v moj najnovejši 4000 slik obsegajoči glavni cenik Vas prepriča o podjetnosti moje tvrdke in se vam svetuje si ga nabaviti pri potrebi uporabnih predmetov vseh vrst. Si vam ga pošlje zastoj in poštine prosto, c. in lrdvorni založnik **Jan Konrad, razpošiljalnica v Brúxu št. 4493 (Češko).** Nikel žepna ura K 4-20, boljša kakovost K 5.—; nikel budilka K 2-90, ure z nihali K 8-50, harmonike K 5.—, gosli K 5-80, samokresi K 6.— Razpošilja po povzetju ali napredplačju. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Zavod za tečaje o TRGOVSKI VEDI

Frid. Mester, imejitelj preko evrops. moj znane bivše trgovske akademije, Lipsko. Prospekte pošilja zastoj ravnanstevstvo. 3317

OSTANKI

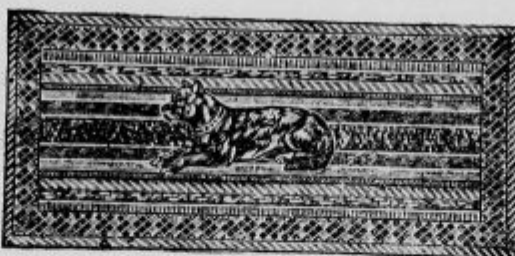
30 metrov za K 14.— od raznega dobrega in sodernega blaga za jesen in zimo za obleke, bluze in predpasnike itd. Ostanke so zajamčeno 3.— 2 m dolgi in sveži. — Pošilja proti povzetju 3296

JULIJ KANTOR, tkalnica, Baby pri Nachodu **ČEŠKO.** Vzorec ostanokov se ne razpošilja.

Najcenejši vir za bombaževino in platno.

Zavitek sukna, ostanek, gotov za odpošiljatev, cena 40 m K 18.—. Ti ostanke so 2 do 5 m dolgi, iz izborne kakovosti. **Platneno rjuhje brez šiva** iz zelo močnega domač. lanenega platna, 2 1/2 m dolge, 150cm široke, 1 kos K 2-80. Najmanjši odjem 6 kosov. Pošilja se samo proti povzetju. Vzorec na zahtevo zastoj in franko. Od ostanokov so vzorec ne pošilja. Največja izbora vseh vrst posteljnih preprog, inlet in kriset blaga, platna, šifons, brisačk in žepnih robcev, namiznih prtov, cefirja, koper blago, barhanta, sukna za obleke itd. 2338

Johann Schkoda Roth-Kastelitz št. 11, Češko. Tkalnica platna in bombaževine.

Ta stenska preproga

175 cm dolga, 85 cm široka iz tigrastega pliša z živalsko ali pokrajinsko sliko, mesto K 9-50 le K 4-45; dalje: pernica iz finega nankinga, napolnjena s čistim gosjim perjem, K 9-80, boljša kakovost K 11-80; dobro napolnjene blazine K 3-50 in 4-50; odeje z belo ali barvano podlogo, kompletne, velike, mesto K 7-50 le K 5-50; najboljšo platneno rjuhje brez šiva K 2-20, zelo tožke K 2-90; satinasti koltri bordo ali svitlo modre barve, mesto K 12-50 le K 9.— razpošilja, dokler je še zaloge

Razpošiljalni oddelček 14 Kaufhaus „zur Südbahn“, Gradec, Annensirasse. 3404

Le pri uporabi od leta 1886 sijajno pohajčenega, z znakom

„Seehund“

zakonito zajamčeno posamejno **čevlji**

repremočni, zelo trpežni, mehki in sposobni za tečenje. Izboraa tudi za p. eprove za vozove, kosaška oprava, gonilna jermena itd. Dobi se povsod v škafih po 30 vin. in večjih posodah, kjer ne, pri samorazpostavitvi **J. Lorenz & Co., Heb na Češkem in Böhme & Lorenz, Chemnitz, Saško.** * Blagovolite mi poslati 5 kg Vašega izbornega gumitrana, katerega rabim že več let z največjo zadovoljnostjo. **Oltzgersdorf, 28. septembra 1900.** **Karl Trahauf, revirni gozdar.**

Knorrova ovsena moka in riževa moka

sta brez primere za otroško in bolniško hrano, ker se po znanstveno obneslih načelih iz skrbno izbranih surovin pripravljata. 2007

Žima za modroce

higijenična, tudi po dolgotrajnem rabljenju vedno prijetno mehka: 3 delni veliki modroci, 95 cm široki, 200 cm dolgi K 13.—, 28.—, 30.—, 40.—, zelo fini K 84. Za penzionate in oprave za neveste. **D. Schnurmacher, Taus 246 Češko** Vzorec blaga za modroce in ceniki brezplačno! Razpošilja se proti povzetju franko.

— Zvodenelo in izluženo krmilo morate —

letos izboljšati z Barthelovim klajnim apnom in s soljo, ker sicer nastopi driska, motenje v prebavi in kostne bolezni.

Barthelovo klajno apno

kajti samo ono se je izkazalo skozi 19 let najboljšo. Izdatek majhen, učinek velikanski. 5 kg za poskusno K 2.— z Dunaja, 50 kg K 11.—, 100 kg K 21.— iz Ljubljane event. Maribora. — Popis zastoj. **Mihael Barthel & Co., Dunaj X, Siecardsburggasse 44.**

Tigraste spalne odeje

dobro in trpežne kakovosti:

Štev. 2051. **Tigrasta flanel odeja,** debela kakovost, temno siva, melirana s pasasto borduro. 175x100 cm velika K 2-20; št. 2051 1/2, ista 100x124 cm velika K 2-00; št. 2051 1/4, ista 100x124 cm velika K 1-80; št. 2051 1/8, ista 100x124 cm velika K 1-60; št. 2050, izredno čisti spalnica odeja, temnosiva s pisano bord. 175x100 cm velika K 1-70; št. 2050 1/2, ista boljše kakovosti, 100 cm dolga, 130 cm široka K 2-40. Največja izbora v mojem glavnem katalogu. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj! Razpošiljatev direktno na zasebnike proti povzetju ali predplačju od znane svotovne tvrdke, c. hr. dvorni založnik **JAN KONRAD, razpošiljalnica, Brúx št. 4482 (Češko).** Glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo vsakemu zastoj in poštine prosto.

V Ameriko in Kanado zložna, cena in varna

Cunard Line

Blížnji odhod iz domače luke **Trsta: Carpathia 12./11, Laconia 28./11, Panonia 5./12. 1912.**

Iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 14./12. 1912, 4./1., 25./1. 1913, Mauretania 16./11., 7./12. 1912, 11./1, 1/2. 1913.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomšk. ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusov.** Cena vožnji Trst-New-Jork III. razred K 220.— za odraslo osebo vstevši davek in K 120.— za otroka pod deset let vstevši davek.

Ako hočete

svojim otrokom storiti kaj dobrega? Tedaj jim pripravite večkrat puding iz

Oetkerjevega puding-praška

Ne pozabite tega opomina, kajti ti pudingi prinese Vašim otrokom jed, katero bodo radi jedli in katera povzroča tvorbo krvi in živčevja in je — kar se še posebej povdarja — zelo poceni.

Dobi se povsod, koder se prodaja dr. Oetkerjev pečilni prašek in vanilijin sladkor.

1000-e

družin se oblači z izdelki iz tkalnice

SPY!

Pošiljatev za poskusno po povzetju vsebujoča 25 m kanafasa „**Rekordia**“ za posteljne prevleke rudeče ali modro pisane K 10-60 25 m bele tkanine za srajce „**Iris**“ K 11.— 18 m cefira za srajce „**Permanent**“ sortiran po 3 m samo K 8-60

Gorska tkalnice STAREK & MACHÁNE SPY št. 45 (Češko.) 1 tucet belih platnastih-demast brisač št. 7 K 6.— Za nepovrno denar nazaj. V orc zastoj!

Sportni jopiči in moški telovniki iz kameline dlake

kakor tudi Bačkovo perilo iz kameline dlake proti **irganju, revmatizmu in ishiji**, samo pristno blago in po najnižjih tovarniških cenah. Spevotvarna na električni obrat izdelkov iz kameline dlake, svitra, kupa, ogrevalnikov za trebuh, kolčna in kapeški itd. itd. in za vse sportne predmete za lov in simeški sport.

M. Beck, Dunaj XIX, Hauptstrasse 30/42

Podružnici: Karlovi vari in Marijine vari.

Natančneje v ceniku, ki se pošlje vsakemu na željo zastoj in pošt. prosto.

Zimski barhenti!

Kdor rabi dobre in pristnobarv. barhente, flanelo za srjace in drugo perilo, lanene in bombažaste kanatase, ceфирe, platno, inolet, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žop. robece in druge tkanine, naj se obrne na kršćansko trdiko

Jaroslav Marek, ročna tkalnica štev. 45. v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko).

Vzorec se pošilja zastoj in poštine prosto. V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhenta, flanelo, kařanasa itd., in razpošiljam v zavojih po 40 m za 16 K, prve vrste za 20 K, finejše vrste za 25 K franko po povzetju. Od ostankov se vzorec ne pošilja. Srjace za gospode iz flanelo ali ceřirja 1 komad K 1.80, 2.20, 2.60, 3, in 4. Pri odjemu 6 kom. srjace jih pošljem franko. Pri naročilih zadoča največja širina vratu. Dopisuje se slovensko.

Kdor išče, ta najde

veliko izbiro novega jesenskega blaga za moške in ženske obleke po ceni in okusu pri 2744

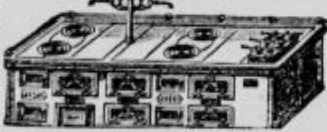
R. MIKLAUC, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Tovarna štedilnikov H. Koloseus, Wels, Zg. Avstrijsko.

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emajlirani, pocelastni štedilniki hekor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotele, restavracije i. d. Načrti za kuhinje na paro, plinove štedilnike, irške peči za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte „Izvirne Koloseus - štedilnike“ in zvrnite slabše izdelke. 3973 Ceniki zastoj.

Življenjsko vprašanje za vsakega

je zdrav želodec. Zatorej je človeška dolžnost, ga ohraniti ali pa, ako je nastalo že nesoglasje, odpraviti.

Glasom brezštevilnih zahvalnic so se izborni obnesli pri zboljšanju teka, odstranitvi slabe prebave, zaprtja, pehanja, zopernega okusa, raznih bolečin zaradi motenja v prebavi že več kot tri desetletja.

BRADY-jeve želodčne kapljice prej Marijaeljske kapljice imenovane, kot najzanesljivejšo domačo sredstvo proti želodčnim boleznim pri otrocih in odraslih.

Varujte se enakoglasnih se ponaredb in potvar ter posite naš zraven stoječo varstveno znamko "Matero Božjo z detetom na desnici" in na podpisu **Brady**

Dobiva se v lekarnah v steklenicah po 90 vinarjev in K 1.50. Razpošilja v provinco lekarnar **O. Brady, Dunaj I, Fleischmarkt 2/387** (6 steklenic K 5.40 3 dvojnatne steklenice K 4.80 franko vseh stroškov). 3222

Ce želodec slabo prebavlja

in zato tudi druge funkcije našega organizma niso v redu, tedaj uporabljamo z uspehom:

DR. ROSA BALZAM.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebaviljanje pospešuje in lahko odvajajoče domače zdravilo ki ublaži in odstrani znane posledice nezmernosti, slabe diete, prehlajenja in zoprnega zaprtja, n. pr. gorčice, napenjanje, nezmerne tvorbe kislin ter krče je dr. Rose balzam za želodec iz lekarnar B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno deponovano varst. znamko

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja, c. in kr. övar. dobavitelja

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,

Po pošti se razpošilja vsak dan. 3119 vogal Nerudove ulice.

Cela stekl. 2 K, pol stekl. 1 K. Protinaprej vpošlj. K 1.50 se pošlje mala steklenica, za K 2.50 velika steklenica, za K 4.70 2 veliki steklenici za K 8.00 4 velike steklenice za K 22.00 14 vel. steklenic poštine prosto na vse postaje avstr.-ogr. monarhije.

Zaloga v lekarnah avstr.-ogr. — V Ljubljani: Rib. Sušnik, Dr. G. Piccoli, Jos. Čiznar.

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilba razne vrste odev in prtov itd. si vsakdo nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino

I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorce pošljem poštine prosto. 3579

Ne stane prav nič!

Zastoj razpošiljam povsod vzorce suknenega blaga, blaga za obleke, blaga za bluze, perilnega blaga, modnega barhanta, platnena blaga, oksforda, blaga za postelje, kakor vseh vrst blaga za domačo vporabo, s čimer si pri veliki izbiri in pri nizkih cenah tudi doma svoj nakup lahko dosežete po zelo ugodn. h prednostih. **KARL WORSCH, Marlbor ob Dravi, Herrengasse 10. 2740**

Prava nikel. rem. ura na sidro.

Štev. 1000 R, sistem Roskopf patent, odprta, v čolbro se zapirajoča nikel. okrova, z lego vzbočeni mi podobami kot kolezar, ladja, železn. ca, poljelec, jahac, rudar, vinar, žetev, z emajliranim kazalnikom in skandinav. kazalcem natančno regulirana K 5.20. — Nikal. riziko! Zamena oboje ali denar nara. izgospilja po povzetju priznana najboljša svenovni trdita.

prva tovara ar **JAN KONRAD**

c. in kr. dvorni zal. Brás št. 4467, Čadca. Glavni cenik s 4000 slikami na zahtevo zastoj in franko.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Državno odlikovanje in častni diplom iz zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Vočkrat odlikovano. Nad 7000 zdravniških pričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje.

Najceneje nove gibljive brzoparilnike

vse vrste slamoreznice in vse druge poljedelske stroje ter železnino ponujata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

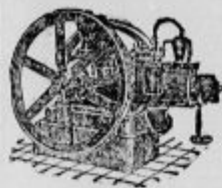
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Ne zamudite zahtevati cenik. 549

CLIMAX motori na petrolej

Najcenejši obrat.

Komandirna družba
Bachrich & Co.
tovarna za motorje
DUNAJ XIX 6,
Heiligenstüblerstr. 33/je.

Najstarejša specialna tovarna monarhije za dvotaktno motorje za surovo olje.

Le naravnost

od tovarniške razpošiljalnice

„SUDETIA“

Krnov stev. 301 (avstr. Sluzija)

kupite 3020

blago za moške in ženske obleke kakor tudi ženske platnino najboljše kakovosti po najnižjih tovarniških cenah. Ostanke zelo poceni. **Zahtevajte vzorce.** Krasnje sezonske novosti.

Naravnane obleke in pelerine

za moške in dečke

novi vpeljavani v veliki izbori po zmernih cenah

„Pri Škofu“

Ljubljana

Pred Škofijo št. 3.

Izdeluje se tudi po meri po lastnem krojaču v hiši. Pelerine, kakor slika kaže 120—130 cm dolge samo K 11.50, ter se pošiljajo tudi po poštne povzetju.

Cenik na zahtevo brezplačno. 2743

Gosli za šolarje in za koncert!

Le najboljše izdelki in brezhibna izvršitev.

Stev. 112 1/2 šolske gosli, 1/4 vel., vžgano polirano dno K 5.80; št. 113 1/2 šolske gosli 1/4 vel., z lepo vžganim poliranim dnom, boljše kakovost, K 6.50. — Stev. 115 1/2 šolske gosli 1/4 vel., lepo vžgano dno, zelo priljubljena vrsta K 7.00. — Šolske gosli iz ebenovine, lep glas in dobra izvršitev K 8.40, 9.—, 10.80. — Št. 212 1/2 gosli za orkester z garnituro iz ebenovine K 16.80, lok od K — 90, 1-10, 1-20, 2.—, 2-20 naprej. Citre, ročne in ustne harmonike, okarine, klarineti, pibala, gramofoni itd. v najboljši izbiri. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni **Jan Konrad**, razpošiljalnica založnik, glasbil Brück št. 4476 (Češko). Glavni katalog s 4000 slikami pošljemo na zahtevo zastonj in poštne prosto.

3012

popolne obleke

vsobujajo moji 40 metrov dolgi ostanke za 20 K. in sicer: 1 moderna obleka iz rasevine ali lustra, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanke se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

Razpošilja se po povzetju.

Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica

Josip Frankenstein, Jaromer 91, Češko.

Od ostanke se ne pošiljajo vzorci. Od vseh drugih predmetov vzorci na željo franco. Vzorce se morajo vrniti.

Razpošiljam orožje vsake vrste

za poskušnjo za tednevni ogled. Puška enocevka Lanaster K 20—, dvocevka Lanaster K 20—, Hammerless-puška K 70—, Flobert K 8—, samokres K 3—, pištola od 2 K naprej. Ilustrovan cenik zastonj. F. DUŠEK, tovarna orožj., Opocno št. 2137, ob drž. želez., Če ko.

3000 kupcev

ali soudeležencev za vsako vrsto tukajšnjih ali zunanjih trgovin, hotelov, hiš, posostev i. t. d. najdete takoj in brez plačila provizije pri

„Vermittlungs-Reform“

za varstvo interesov prometa s posostvi

Dunaj I., Fleischmarkt 9.

Glavna zastopstva: Inmost, Praga, Monakovo.

Zahtevajte v svrhu dogovora brezplačni obisk našega glavnega zastopnika za Vaš kraj. Enako prosimo vse, ki imajo napredaj kako posost ali se menijo soudeležiti, da nam natančno navedejo svoje želje in jim moremo brezplačno postreči.

Prevara ali sugestija?

Že na leta se ponuja občinstvu razna ustna voda, ki je prav prijetno parfimirana. Občinstvo jo uporablja in hvali kot izvrstno, ker ima dober okus, ne da bi se prej prepričalo, če ima tudi kakšno medicinsko vrednost. Ako bi se o tem razmišljalo, ne bi se polagalo toliko važnosti samo na okus, ampak tudi na sestavine, ki razkazujejo. — Tudi ni važno, ako ustna voda neprijetni duh samo zakrije, ampak ako ga tudi res odstrani. Dobra in učinkujoča ustna voda naj ne bo samo parfimirana, ampak mora tudi vse nalezljive in kužne snovi uničiti, neprijeten duh odstraniti in vkljub temu osvoboditi učinkovati. Po tem temeljnem pravilu je sestavljen **Lysiform**, s poprovo meto, ki prekosi po znanstveni preiskavi vsako doslej znano ustno vodo na učinku **šestkratno**. Zobje postanejo beli. Ker se potrebuje za en kozarec ustne vode samo 10 kapljic Lysiforma s poprovo meto, se izhaja z 1 steklenico 3 mesece. Silno poceni in izdatno.

1 originalna steklenica Lysiforma s poprovo meto stane K 1.60 v vseh lekarnah in drogerijah.

Interesantno knjigo „Gesundheit und Desinfektion“ vam pošljem zastonj in poštne prosto.

A. C. HUBMANN, referent Lysiformwerke, Dunaj XX, Petraschgasse 4.

ZASTONJ dobi vsak pri naročbi 1 poštne zavoja po 5 kilogramov Richter-jeve zdravilne ržene kave

lep vporaben predmet iz niklja, aluminija itd. kot košaro za kruh, dozo, lonček, tintnik, album, svečnik itd. 1 poštni zavoj franco po povzetju K 4.—, brez namečka K 3.40. — Pred Božičem na željo za božično drevesce angela z zvončkom ali kak drug okrasek, pupe in razne igrače

KAROL RICHTER, Lewin 45, Češko.

Gospodinje! Pozor!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite, splošno znane, svetovne znamke

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko pasterizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčistejši naravni izdelek.

„UNIKUM“ je za 50% cenejši od navadnega pres-

nega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši ne o to.

Samo Blaimscheina „UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano.

Izdelovanje Blaimscheina „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo Blaimscheina „UNIKUM“ margarino

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franco. Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

Nad vsak dvom

zvzvišeno je, da gotovo učinkuje preiskujen in zdravniško priporočen

CONTRHEUMAN

ki je vedno zanesljivo sredstvo,

za hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregibnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo za vribavanje, masažo ali obkladke. 1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v lekarni B. FRAGNER-ja c. kr. dvornoga debavitelja, PRAGA III., št. 203.

Pri naprej plačila K 1.50 se pošlje 1 pušica franco

Pozor! Na ime izdelka in izdelovatelja! ZALOGA V LEKARNAH.

V Ljubljani: Rih. Sušnik, Jos. Čizmar, dr. G. Piccoli. 3117

Manufakturna (gvantna) trgovina

'Pri Miklavžu'

Medena ulica (zraven lotorije) Ljubljana

je bila vsled obilega obiska pri-morana prostore izdatno povečati. Tukaj najdete sedaj zelo svitlo in zračno trgovino, bogato založeno z najnovejšim blagom. Kupi se zanesljivo dobro, ker se ne pre-ceni. Za jesen in zimo se vpe-ljejo na zahtevo mojih častitih odjemalcev **tudi izgotovljene obleke in suknje za moške in dečke, pelerine in dežni plašči kakor tudi suknene in plišaste vrhne jopice za ženske.** Blagovolite iz prijaznosti med znance razglasiti. Jesensko in zimsko blago je dobro odbrano in že v veliki množini prihaja.

Veliko zalogo in ugodne cene naj-dete pri nakupu blaga za obleke

pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno leto 1869.

Kdor še ne ve, naj si zapomni, da je sedaj gvantna trgovina

'Pri Škofu'

v hiši

Pred Skofijo št. 3

„raven škofije ali masproli gostilno „pri Sokolu“.

V prostorni svitli trgovini, kakor tudi v prvem nadstropju je Vam na razpolago velika zaloga blaga. Vpelje se tudi to jesen (čez me-sec dni) popolnoma na novo iz-gotovljene obleke za moške in dečke, pelerine in dežne plašče, ženske vrhne jopice iz sukna in pliša. Izdelovalo se bode tudi po odbranim blagu na mero po lastnem krojaču v hiši. Blago-volite se pri nakupu jesenskega blaga in oblek po tem ravnati.

Št. 1038. 14kar zlato K 13.--
Št. 1038. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro K 2.70

Št. 1046. 14 karat zlato K 9.--
Št. 1046. Novo zlato K 4.70
Št. 1068. Zlato na srebro K 2.50

Kesal

se je dosedaj še vsak, ki je kupil uro, zlatino in srebrnino, predno je videl veleznimivi in bogato ilustrovani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25

ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje tako, poš-tnine prosto.

H. Suttner Ljubljana

Mestni trg št. 25

Največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči.

Tovarniška znamka „IKO“

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

vleznimivi in bogato ilustrovani cenik za ure, zlatino in srebrnino, kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na tvrdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebr-nine zahtevajte cenik.

Št. 1109. 14-kar. zlato e opal-kam. K 9.70

Št. 1149. Srebrna broška K 1.50

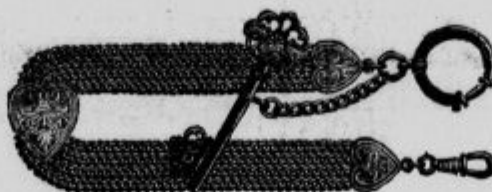
Zlato na srebro K 3.--

Št. 748. K 13.50

Št. 523. K 12.50

Št. 748. Srebrna cil-rem., z dvojnatin pokrovom, trpežno kolesje na 6 kamnov, K 13.50
Št. 523. Srebrna anker-rem., Roskopf, z dvojnatin pokrovom, trpežno kolesje, K 12.50

Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom K 2.20
* 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna „ 5.70
* 854. „ „ „ 4 vrstna „ 7.50
* 854. „ „ „ 5 „ „ 9.--
* 853. „ „ „ 8 šestimi srci 6 vrstna K 12.20
* 853. „ „ „ 8 „ „ 15.80
* 861. „ „ „ 10 „ „ 26.--
* 860. „ „ „ 15 „ „ 42.--

Št. 720. K 9.70
Št. 725. K 11.70

Št. 735. K 13.

Št. 735. K 13.--
Št. 736. K 13.70

Št. 735. Srebrna cil-rem., z močnimi pokrovi, fino kolesje, na 6 kamnov, K 13.--
Št. 725. Jednaka nekoliko večja K 11.70
Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatim obročkoma, K 13.70
Št. 720. Srebrna cil-rem., z navadnim kolesjem, brez okraska, K 9.70